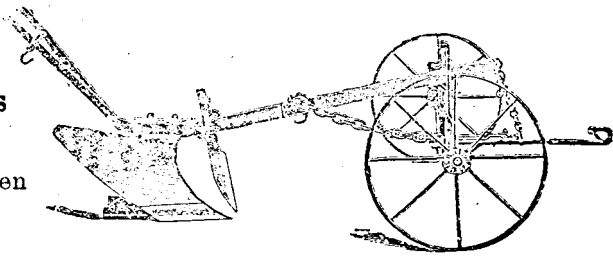

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmúlnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
áránlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyári raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

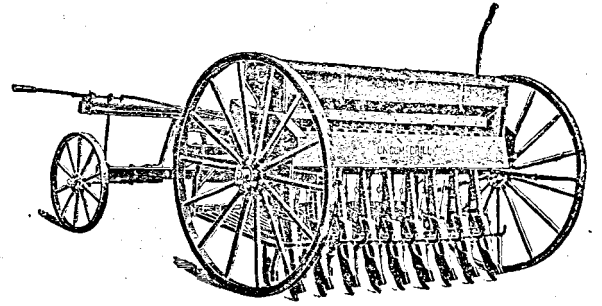
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott
„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

vetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik a zon körülmény, hogy az utóbbi 10 év óta 23,000 „Unicum Drill“ vetőgép van forgalomban.

Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Mielőtt vetőgépet vásárol, érdeklődjék gazdátársainál az „UNICUM DRILL“ iránt.

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára.

Uri divat-üzlet Kolozsvárt.

Hasznos

Karácsonyi ajándék cikkek!

Férfi fehérneműek, fehér és színes ingek, lábravalók, hálós ingek és gallérok, fehér és színes kézelők, zsebkenedők, harisnyák stb.

Nagy választék legújabb nyakkendők, selyemkendők, gallérvédők, divatos melényekben.

Legújabb kalapok, sapkák, keztyűk, sétatotok és esőernyők.

Pénc-, szivar- és cigarettatárcák, zsebkések, illatszerek, ruha-, haj- és magyar gyártmányu fogkefék.

Gyári áron, mivel azok tovább vezetve nem lesznek, kiárussítatnak: utazó cikkek, vadászkabátok, felöltők, férfi topánok, plaidek és kocsitakarók.

Tisztelettel:

Sándor Ágoston és Társa

Kolozsvár,

Mátyás király-tér. 1437

Uri divat-üzlet Kolozsvárt.

**Földbirtokeladás,
Haszonbérbeadás,
Haszonbörbevétele,
Birtokpárczellázás,
Birtokvásárlás,**

**Üzemtervek készítése,
Gazdaságok berendezése,
Házak eladása és vétele,
Hitelügyletek,
Konverziók,
Tűz- és jégbiztosítások,
Kárbecslések.**

és általában: minden nagyobb szabásu, kiváló ügyes-
séget és megbízhatóságot igénylő

Gazdasági ügylet

tárgyában való megbízást minden más társéjonél
olesőbban, szolidan, gyorsan és diszkrétan teljesít
egy anyagilag is teljesen garancziák ipes egyén.

1422 Címe: a kiadóhivatalban.

Ugyanezen cím által kerestetnek sürgősen
500—1000 k. holdig terjedő

erdélyi birtokok bérletre.

Nőtlen kertész,

aki egyszersmind a számtartói teendők egy részét is elvégezni képes, alkalmazást talál 1905. március 1-jére Aranyos-Gyéresen ifj. Báro Wesselényi Miklósné udvarában. Fizetés udvari ellátás mellett megállapodás szerint. Bővebben tudakozhatni Sigmoid Márton gazdatisztnél ugyanott. 1446.

Wertheimer József

1891

mezőgazdasági szesz-,
szeszfinomító, sajtolt
szeszélesztő gyára és
tejgazdasága

Kolozsvár, Árpád-út 38.

Széna és Szalma

400 mm. elsőrendű réti és 100 mm. hegyi széna, továbbá 500 mm. kitűnő buza-szalma

eladó.

Czim:

WEISZ MÁRTON gazdasága

1472 Kodor,
Vasut és posta: Dés.

Irodalmi jelentés! ^{Megjelent} KUNOSSY, SZILÁGYI és TÁRSA

könyv-, mű- és zeneműnagyereskedésében

az 1905. évre szóló } hasznos Könyvnapár,

mely irodalmi részében rendkívül érdekes közleményeket ad Bródy, Dömötör, Mikszáth, Radó és Szomaházy tollából és felöleli a klasszikus és modern magyar irodalom összes nagyszabású alkotásait, valamint az egész magyar irodalom termékeit bibliographiai csoportosításban, A könyvnapárban előforduló műveket csekély havi részletfizetésre szállítjuk.

Ezen terjedelmes és a könyvszükséglet megválasztásánál nélkülözhetetlen nagybecsű segéd-könyvet mindenkinek díjtalanul és bérmentve küldjük. Ezenkívül kívánatra szívesen küldjük a német irodalom felölő gazdag tartalmú könyvjegyzékünket és zeneműjegyzékét is. Szégyünk, mely az irodalom és művészet érdekeit kívánja első sorban szolgálalni, mindenkinek, még a legszegényebb jövedelemmel rendelkezőknek is lehetővé teszi, hogy könyvszükségletét előnyös fizetési módokat, csekély részletek mellett beszerezhesse.

Tessék kérni az 1905. évi Hasznos Könyvnapárt díjtalanul és bérmentve! Vidéki, helyi és utazó képviselők, kik e szakmában már megfelelő szép eredménnyel működtek, a legelőnyösebb feltételek mellett nyernek alkalmazást.

Kunossy, Szilágyi és Társa 1460

könyv-, mű- és zeneműnagyereskedés és kiadóvállalat
BUDAPEST, Ujvilág-utca 16. szám.

Burgonya-szárító, Burgonya-liszt.

Az ezekhez szükséges gépeket szállítja

Drössler Károly csász. és kir. szabad. gazdasági gépgyár,

Budapest, Váci-körút 59. szám.

Szállít továbbá legjutányosabb áron legújabb rendszerű locomobilokat, szab. gözcséplőgépeket, szalmakazalozókat, járgányos cséplő-készleteket, gabonatisztító-rostákat, fűkaszaló- és aratógépeket, szab. tolókerékű vetőgépeket, szecs-kavágókat, répavágókat, kukoricamorzsolókat, egytetemes ekéket, 2 és 3 vasú ekéket, szab. burgonya-arató (kiemelő) és minden a gazdasági szakmába vágó gépeket.

Árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek.

Képviselők és ügynökök felvétetnek. 1449

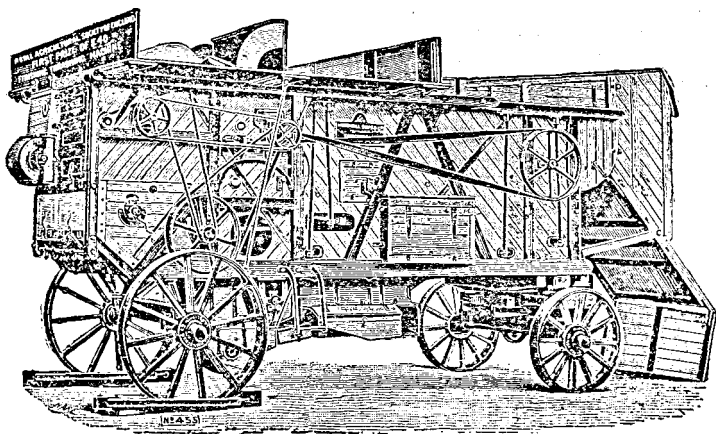
GRAEPEL HUGÓ gépgyáros Marshall Sons & Co. L. vezérügnöke

BUDAPEST, V., Váci-ut 40-46.

Ajánlja:

Eredeti MARSHALL-féle gőzlokomobiljait, saját gyártmányú legújabb cséplőgépeit, szabadalmazott kombinált gabona- és lóher cséplőgépeit és törekrostaít vaslemezből.

A folyó évben körülbelül 1000 dbot szállítottam.

Legjobb sikerrel kipróbálva.

Hajlandó vagyok ezen rostát bármely cséplőgéphez 14 napi próbára küldeni és visszafogadni, ha nem jobb, mint bármely másfajta törekrosta.

Gazdasági árjegyzéket, törekrosta leírást, mintát és elismerő levél-füzetet kívánatra ingyen és bérmentve küldök. 1066

CLAYTON & SHUTTLEWORTH, Ltd.

Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gözcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóher-cséplők, tisztító-rosták, korokozók, kaszaló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs-kavágók, répavágók, kukoricamorzsolókat, darálók, őrlőmalmok, egytetemes acél-ekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Egyedüli FERLACHI gyártmány,

mely a bel- és külföldi gyártmányok közti versenyen a legelső díjat nyerte el.

Aranyérem Páris 1900. — 46 remekelés.

Ogris Márcus 1323

fegyvergyár és (précios) puskaműves

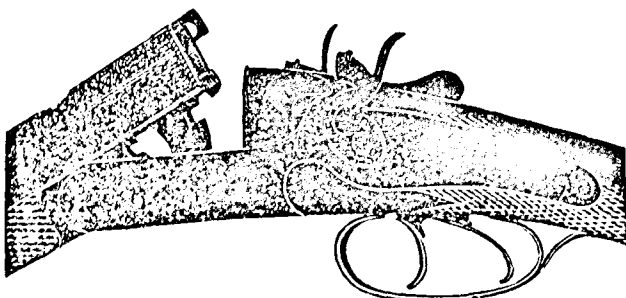
FERLACH (KARINTHIA) szállít elsőrangú bármily rendszerű vadász- és czellövő-fegyvereket legjobb és legpontosabb kivitelben Különlegesség nagyon könnyű DRILLING-fegyverekben. Súlyuk 2-3— kilogramm.

Ujdonság: Browning-féle automatikus sorét ismétlő fegyver 225 korona gyári áron.

Magyar árjegyzék kívánatra bérmentve.

Levelőzés magyar!

Levelőzés magyar

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASISZTI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Nagybirtokok, telepítés és a gazdatiszt. <i>Egy aggodó gazdatiszt.</i>	3
Az erdélyi pénzügyek. — <i>J.</i>	4
A fa chemiai értékesítéséről (I. közlemény.) <i>Dr. Donáth H. Géza.</i>	4
Milyen korban ad legtöbb hasznot a fejsz te hén. (<i>Der Schweizer.</i>)	5
Kisebb szakközlemények.	5
Háztartás.	6
Irodalmi szemle:	
A magyar Remekírók új sorozata.	7
Vegyes közlemények:	
A magyar föld problémája. — <i>i.</i>	7
Szózat a magyar gazdákhöz. <i>Gróf Dessewffy</i> <i>Aurél.</i>	8
Piaci és vásári ártudósítások.	9
Küldetések	

Nagybirtokok, telepítés és a gazdatiszt.

Azt hiszem, nem veszi rossz néven a tisztelt olvasó, ha ezt a három dolgot egybe hozom.

Gazdatiszt társaim éppen ne vegyék rossz néven. Sok minden rejlik e három szóban s nagy, legnagyobb kár éppen az hogy e három szóban élet és halál rejlik; az elsőben a gazdatiszt élete és az ő halála a másodikban.

Talán tragikusnak látja a kedves olvasó gazdatárs, hogy e sorok első bekezdése ilyen végtelkek között ringatja lelkét, de megbocsát hat érte: e két végtelk nagyon közel van egymáshoz. Jó évvel foglalkozni! Tisztázni gazdatiszt vagy és gazdatiszt ambícióval tele lelkű nagyapáink szeméink előtt nevedő unokáink az esztét. Mert részökre már más jövő vár! Az idők fejlődésével szociális viszonyaink megoldása kényszerítő szükség, a melynek rohanó áradata el fogja seperi a föld színéről sok alkotását a mult időknél, gazdatiszt karunk existenciáját sem kimélve, mint ahogy elsőpört oly sokat és annyi mindent, a miket ma csak távol hírből ismerünk. Jó, üdvös e dolgokkal foglalkozni; mérlegelni a multat, megfontolni a jövő kilátásait s az eszközöket, a létfenntartás eszközeit acélozva, fenve, élesztve, esetleg azoknak más formát adva megpróbálni, hogy e hullár- veréseit már éreztető áradat ellen megvédehessük magunkat s biztos révbe vezessük fiainkat.

Nagy örömet okozna, ha e kis szemlén néhányan érdeklődő gazdatársaim közül velem jönnének.

* * *

Nagybirtok. Mindig hallom most is! Mikor még olyan nagyon-nagyon kicsi gazda voltam, mikor édes apám lakásának a gróf Telekies tiszti lakának széles verandáján pipázó, már nyugdíjazott nagyapám (apám elődje e dominiumban) beszélte. Még most is hallom, de most csak mesének tetszik! . . . Azt a rajongó szeretetet, mely lelkét eltöltötte, azt a féltő szeretetet, azt az igazi ragaszkodást már hiába keressük.

Az idő, a viszonyok . . . hogy megsza- porodtunk . . . ezek eltemették a rajongó szeretetet, a ragaszkodás számítással lett és számítóvá lett a nagy, a kicsi! Gazdatiszték fen- tartói a *nagy birtokok* voltak, ma is a nagy- birtok tartja fenn gazdatiszt karunkat. Ez a nagybirtok egy része már recsegni kezd a lábaink alatt: A tulajdonos, ha jó gazda, út- ját találja számítással, a rossz gazda nem- tördömséggel odáig vezet, hogy a nagy birto- kot törlik, zúzzák, darabolják; a jó gazda szá- mításait megtalálva mosolyog, utóbbi folytatja tovább életét, néha sir eladott javai után, leg- többször agyonöli lelkiismeretét!

És ott áll a háttérben e birtoknak lelke szerint való gazdája, ott áll a szélen félre- vonulva. Hányadik nemzedéke ez e szent föld gondozójának? Nem tudom! Lelke fáj! Lelke megszakad, mikor jogaiából, melyet lelke szer- rint szerzett, kidobatik. Hogyne, mikor apja hagyta fiára s így szállott reá . . . mint utolsóra.

A gazdatiszt osztály, melynek mély gyö- kerei voltak, már kezd csak légygökereket hajtani. A nagy birtok, amely megingott, olyan, mintha a földrengés rázta volna meg, mely megremegetteti a legmélyebb fundamentumokat s a legszélesebb, a legmélyebb gyökerek szen- vedik a legnagyobb szakadást.

Ilyen gyökerei voltak a gazdatisztnek, az ilyen gyökereket szaggatja ki a földnek ez a jelentkező rázkódása. Hányan vannak olya- nok, kik biznak még jelenökben, de vajjon meddig bizhatnak? Hiszen annyi erőset látunk gyengének, hogy bizalom helyett félnünk, re- megnünk kell.

Igy látjuk azt a dicsőséget, a melyről nagyapáink rajongó szeretete, megelégedése szól, szeméink előtt elmúlni . . . És ez múlni fog mindig a napokkal, kevesen maradnak szilárd állandóságban. Ez a nagybirtok sorsa s vele ez a gazdatiszt jövője.

Telepítés. Az eddig méltóságos büszke, de ma az elveszett vagy eladott nagybirtok- nak szét darabolását, nevezzük ezt parcellázás- nak, vagy telepítésnek, úgy képzelem, mint mikor az éhes farkasok százai csoportosul- nak egy halálba üldözött nemes vad hullája felett; húzzák, tépik, marcangolják, utoljára csak a csontok azok, amik a régi életére emlékeztetnek.

Kicsi embereknek, akik éhesek, föld- éhesek — tépik széjjel a nagybirtokot kicsi darabokra; oda mennek távolból, közelből, apró határokat barázdálva magoknak s meg- települnek a szegény gazdatiszt anyaföldjén, nem respectálva ősi jogait.

És a mint mennek a nagybirtokok egy- másután, — pedig hogy mennyire mennek, azt mindnyájan látjuk — úgy lesz kereset- tebb a gazdatiszt állás s úgy lesz olcsóbb a gazdatiszt. S ennek a határai nem látszanak! A telepedés kenyeret ad sok ezernek, de ke- nyerét veszi sok olyannak, aki e földön szü- letett, e barázdán nőtt fel, ott érett férfi- uvá, ott alapított nagy családot s hálátlan- sága a gondozott anyaföldnek, hogy ott éri életének erejében ez a szomorúság . . . A föld mozogni kezd s még mielőtt reá gondolna a föld ki van húzva lába alól. Ki a hibás? Ez nem helyes! A mint a multban része volt gazdatisztjeinknek: a lábai alatt megremegett és a jövőben megremező földből nekik is részt kell juttatni. Helyi tapasztalataik mely ez anyafölddel való évtizedes érintkezésük ered-

Jobb
és megbízhatóbb
magvak

nem léteznek, mint a minőket
31 év óta szállít

Mauthner Ödön

cs. és kir. udvari

magkereskedése

Budapesten

VII. ker., Rottenbiller-utca 33. sz.

IV. ker. Kossuth-lajos-utca 4. sz.

ÁRJEGYZÉKEK

ingyen és bérmentve küldetnek.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Bubapest, V. kerület alkotmány-utca 31. szám.

Gabona osztály	Vetőmag osztály.	Gép osztály.
Érőtakaromány osztály.	Gazdasági anyag osztály.	Biztosítási osztály.
Tenyészállat osztály.	Borgazdasági osztály.	Díjszabási osztály.

Alapító: 531,200 korona. Tartalék: 220.000 korona. Forgalmi
vissztérítési alap: 81.409 korona. Tagok száma: 1034.

Prospectust ingyen és bérmentve küldünk!

Az 1904. évi őszi és téli

1006

anyag- és gép-árjegyzékünk

megjelent és kívánatra bérmentve és ingyen küldjük.

Egyéb időny árjegyzékünk a következők:

Tavaszi és őszi mag-árjegyzék. — Tavaszi anyag- és gépárjegyzék. — Ta-
vaszi szőlő és kertmívelési árjegyzék. — Születi és borgazdasági árjegy-
zék. — Aratási és cséplési árjegyzék.

A szövetkezetbe való belépés áldozattal nem jár.

Saját érdekünket mozdítjuk azzal elő. Nyomatványokat szívesen küldünk.

ménye megérdemli, hogy részük legyen ebből a szétszedett nagybirtokból.

Hiszen ki tagadhatja! Mit kezdhet egy olyan, aki e földön született, e földön nőtt fel, vele örült, vele szomorkodott, akit annyi minden köt e szentelt bazánkhöz, mit kezdhet, ha egyszer kiesik lába alól a föld?

A föld e munkása föld nélkül nem maradhat, annak föld kell. És vajjon kára volna-e a parcellázandó birtokok tulajdonosainak, ha gazdatársadalmunk ez eleme öröklött és szerzett tapasztalatait e terén unom gyümölcsözeti? Fáj ez a naponként ismétlődő feljajdulása karunknak az ingatlan föld ingósága felett s mikor felkeresik a legkisebbet s túl néznek a földhöz olyan olyan közel álló gazdatisztnak s keresnek annak új gazdát most távol messzeségből anélkül, hogy csak gondolatban is részesitenék figyelemben gazdatársadalmunk e valódi gazdáját.

Nem tudom tehát szó nélkül hagyni. Részt kérek a lábaim alatt Isten áldása vagy csapása folytán megingott anyaföldből. Ez a föld az enyém is volt. Ismeri örömeimet, tudja fájdalmaimat. E földhöz nekem és jogom van. Itt éltem én s előtttem hányan az enyéim közül. Ennek gondozása körül elhullva szüleim tetemei itt nyugosznak. Ehhez a földhöz engem is kötnek kötelek, felületesek, gyöngék ugyan a jog előtt, de mélyek és erősek a szívből!

* * *

Istenem! Ilyen az ember! képzelődik. Képzelődtem és minő hamis eredményei vannak! Gazda, aki a földön él, szoruljon le a földről! Ma 10, holnap ugyanannyi. Szaporítsa a versenytársat az eddig még reményben élőknek. Ne jusson neki föld e földön, amelyet lábai alatt újra ingatlanná tehesen, még akkor se jusson, ha szívében ragaszkodik, elméjében tudás és tapasztalat, zsebében annyi vagyon van, amelylyel azt megteheti.

Én nem vagyok megnyugodva! Ohajtom, hogy gazdatiszti karunk igyekezzék változtatni e helyzetet. Igyekezzék, hogy szerzett jogai az általa szántott barázdákhoz érvényesüljenek. Ezt mint testület kérés és felvilágosítással megtehetjük! Hiszen hányan vannak hazánkban, a kinek értelme elismerést vívott ki: bár ezeknek jusson az ingó anyaföldből; legalább annyi gazdatisztnak, a hány a megingott nagybirtok miatt kenyerét veszítve, konkurensnek kell szegődjék a többiekhez.

És most (ezt a Kolozsvárt székelő gazdatiszti egyesület annyi elismerést érdemlő vezetőségének mondom): bírálja el, van-e joga a gazdatisztnak, hogy földet kérjen? bírálja el, lehet-e reménye a gazdatisztnak, hogy földet kaphasson abból a nagybirtokból, amely oszlik? S ha mindezt az ő logikus, komoly eszök lehetők tartja: indítsák meg az akciót, hogy ha a világ szekerének rudja enygyre ránk jár (s jövőben jobban!): kaphasson a gazdatiszt is földet annyit, amennyit szel leme, számító esze, anyagi ereje meg bír.

Higgye el egyesületünk vezetősége, nem volna hálátlan ez igyekezet sem a gazdatiszti kar, sem az édes anyaföld, sem nemzetgazdasági, sem a társadalmi szempontokat tekintve, mert hiszem, hogy az ingóvá lett föld e kézben újra ingatlanná lehetne!

Egy aggózó gazdatiszt.

Az erdélyi pénzüzetek.

Dr. Bodor Antal, az ifjabb jogásznemzedéknek egyik jelesen képzett tagja a Magyar Közgazdasági Társaság december 7-i ülésén érdekes és alapos készütségről tanúskodó előadást tartott az erdélyrészi pénzüzetekről. Ez az előadás most külön füzetben is megjelent és ebből az alkalomból ösmertetjük az a következőkben.

A szerző miudenekelött Erdély hitelstatisztikáját igyekszik összeállítani, inkább vizsgálódások és következtetések, meg eredeti adatgyűjtés, mintsem számadatok alapján, melyek hiányzanak statisztikánkból. Az erdélyi takarékpénztárak és bankok, a szövetségek, fővárosi pénzüzetek és magánhitelzők összes jelzálogos-, váltó- és egyéb kölcsönöknek összegét 423.970.100 koronára becsüli. Ezzel szemben fedezetül a következő vagyoneértékek állnak:

I. A művelés alatt álló 9,600.000 kat. holdnyi földterületből a kölcsönök fedezetül rendszerint nem szolgáló korlátozott forgalmu ingatlanok levonása után fenmaradó 6,121.700 kat. holdnyi terület, melynek földadója ca. 3,700.000 korona, kataszteri tiszta jövedelme 14,800.000 korona. Rendszerint a kataszteri jövedelem 25-szöröse tekintetik az ingatlan becsértékének, ámde e kulcs a valódi érték-megállapítására alkalmas nem lévén, inkább a föld hozadéka veendő számítási alapul.

Az adóreform céljából készített statisztikai munkát szerint a holdankénti hasznóbérvédelem kétszeresen, sőt helyenként többszörösen is meghaladja a kataszteri tiszta jövedelmet, s így az utóbbinak 25 helyett 50-szeresével számítva, a földbirtokok becsértéke nyugodtan vehető fel 740,000,000 koronában.

II. A házak értéke az 1900. az adómentes házak után is számításba vett 1,500.000 korona házbéradó számszorosa = 150,000.000 korona és

III., az ugyanezen évben kirótt 1,050.000 korona házosztályadó kétszázszorosa = 21,000.000 korona.

IV. A háziállatok u. m. szarvasmarha, ló, juh, sertés stb értéke az 1895. évi mezőgazdasági statisztika becslése szerint 210,911.000 korona.

V. Az 1895. évi mezőgazdasági összeírás alkalmával talált 100.000 méhkas értéke à 10 korona = 1,000.000 korona.

VI. 10,000.000 gyümölcsfa értéke à 2 korona = 20,000.000 korona.

Tehát az ingó és ingatlan vagyonnak, nem számítva a gazdasági gépeket, gabonakészleteket, gyári berendezéseket és üzleti készleteket, melyeknek megbecslése reális adatok hiányában amúgy is felette illusorius, összes értéke 1.331,912.000 korona, melynek 31%-át teszik az ezt terhelő adósságok.

Kimutatja azután a szerző, hogy a 153 kölcsönadó takarékpénztár és bank közül átlag:

4% ra dolgozott.	1
5% -ra	3
6% -ra	3
7% -ra	13
8% -ra	35
9% -ra	26
10% -ra	15
11% ra	15
13% -ra	5
14% ra	4

intézet, míg S-nak a helytelen mérlegelés miatt, vagy mert az illető intézet évközben alakult, átlagos kamatlába e módszerrel helyesen megállapítható nem volt.

Az átlagos kamatlábat a pénzüzetek nemzetiségi jellege szerint vizsgálva kiderül, hogy 8%-ra, illetve azon alóli kamatra a magyar intézetek közül 32, az oláhok közül 14, a szász intézetek közül 9, 8%-on felüli kamatra pedig a magyar intézetek közül 54, az oláhok közül 29, a szász intézetek közül 7 dolgozott.

Legkedvezőbb a szász, legrosszabb az oláh intézetek arányszáma s míg az előbbiekénél a 8%-on felüli kamatláb csak szórványos jelenség s kölcsönök $\frac{3}{4}$ része 93 millió korona, a legelőnyösebb 5%-os kategóriába esik, addig az oláh intézetek majdnem $\frac{2}{3}$ ada a törvény által tiltott uzsorakamatra dolgozik.

Nagyon érdekes és szomorú a szerzőnek az erdélyi mezőgazdasóosztály eladósodottságát jellemző következő passzusa:

Ha tekintetbe vesszük azt a körülményt, hogy az ipari és kereskedelmi téren felette hátramaradt erdélyi részekben a hitelt főképen a mezőgazdasági termelés veszi igénybe, s ha szem előtt tartjuk, hogy a föld hozadéka — bele nem számítva a befektetett munka értékét — alig tesz ki napjainkba 4—5% ot: akkor kiderül, hogy a tiszta földhozadék 3-szorosánál magasabb százaléku kamatok. 31%-os átlagos megterhelés mellett is az egész vagyon összes jövedelmeit felemésztik. Ki kell mondani a megdöbbentő igazságot, hogy a lakosság fő jövedelemforrást képező mezőgazdasági termelés a föld hozadékból, a kamatok levonása után a tulajdonosnak mitsem juttat s a létfontartáshoz szükséges minimális silány jövedelmet is csak a befektetett munkaerő szolgáltatja. Ám ha rossz termés és elemi csapások miatt az ingatlan semmi jövedelmet nem hoz: egész termelési osztályok csak újabb adósságok felvételével tudják családjukat az éhségtől megmenteni.

Hogy e silány tengődés mellett a gazdasóosztály fogyasztóképesége emelkedés helyett egyre csökken, ennek káros következményeit az ipar és kereskedelem is súlyosan érzi, mert nemcsak piacainak kibővülésére nem számíthat, de fogyasztóközönségének teljes pusztulása s kihitelezett követeléseinek odaveszése is állandóan fenyegeti.

Az, amit Bodor dr. az oláh és szász pénzüzetek működéséről mond, nagyban megegyezik azzal, amit mi ennek a lapnak hasábjain több ízben kifejtettünk. Így a többek közt azt mondja:

A tendentia, melyért az oláh takarékpénztárak első sorban alapítottak, biztos megélhetést nyújtani a nemzetiségi intelligencia ama részének, mely megfelelő vagyonnal nem bír s állam, vagy törvényhatósági szolgálatba lépni nem akar. Minden intézethez egy-egy ügyvéd, igazgató könyvelő, pénztárnok existenciája van hozzáfűzve s ez állások rendszerint nemzetiségi érdemek jutalmazásául szolgálnak.

Igy aztán nem lehet csodálni, ha ez intézetek határozott és tervszerű nemzetiségi politikát űznek. Váltókölcsönök kényszerítő hatalmával egyfelől féken tartják és irányítják saját fajuk politikai működését, másfelől az oláhság közt szórványosan élő magyar lakosság eloláhsításán is sikeresen buzgólkod-

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzsákok is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

nak. Kierőszakolt árveréseken összevásárolják a magyarság földbirtokait s zajtalanul s helyes érzékkel keresztülvitt telepítési actiójukkal földhöz juttatják a számban rohamosan szaporodó oláhságot.

Politikai eszközük, mely önző egyéni céljaikkal is leginkább megegyezik szegénységben és szolgaságban tartani s befolyásuk alá juttatni saját nemzetiségüket s az aközé elszórt magyarságot. Pénzintézeteik segítségével intelligens közeposztályuk kialakulását segítik elő, tunya de különben szívós természetű szláv parasztosztályuk pedig a reá nehezedeő szegénység által fokozott tevékenységre és munkaerőinek gyarapítása céljából nagyobb-fokú szaporodásra ösztönöztetik.

Ezzel szemben a rendszerint elszórtan és számbeli kisebbségben élő magyarság pusztulásának és eloláhosodásának leghathatósabb előmozdítója a nyomor. Még napjainkban is szemmel láthatni, amint a magyarság vallását, nemzetiségét elhagyva feltartóztatatlanul beleolvad az öt körülvevő oláhság tengerébe. És ezt a magyar teszi!

A magyar parasztnak jóval nagyobbak életigényei táplálkozásban, ruházatban; többbe kerül papja, tanítója, mert a tartási költségek a felekezeti széttagolt magyarságnál kevés hívő közt oszlik meg s ha e nagyobb életigényeket kielégíteni nem tudja, a nyomortól kényszerítve lassankint felveszi az oláhnak olcsóbb ruházatát, elszokja primitívebb táplálkozási módját, bor helyett pálinkát iszik, papja helyett pópát hív s ha a magyar bankban már nem kap pénzt, az oláh takarékhöz fordul, hol jó percentre mindig kiségitik.

Az elszegényítéssel oláhsító intézetekkel szemben állanak a kitünő szervezetű szász takarékpénztárak óriási tőkékkel, hihetetlenül olcsó kölcsönökkel, melyek valóban jótékony hatást gyakorolnak az országrész sivar gazdasági életre. A nagyszabedű két jelzálogbankjuk egész Erdély pénzügyét uralja, s adómentes záloglevél kölcsönök kamatlába a legolcsóbb fővárosi, vagy külföldi intézettel is kiállja a versenyt.

Az erdélyi hitel- és eladósodási viszonyok javítására szerző több irányban kíván akciót. Így elsősorban a fővárosi hitelintézetek részéről azt kívánja, hogy működésüket nagyobb mértékben terjesszék ki az erdélyi országrészben. Így a Magyar Jelzáloghitelbank és a Magyar Földhitelintézet meg a Kisbirtokosok Földhitelintézete képviselőiségei.

Hogy azonban e képviselőiségek mélyebb gyökereket nem tudtak verni s a szász hitelintézetekkel a versenyt nem képesek kellő mértékben felvenni, ennek oka egyebek közt abban keresendő, hogy inkább csak a kölcsönök közvetítésével foglalkoztak és önálló működési körrel nem bírtak.

Ezzel szemben a képviselőiségek az ediginél jóval szélesebb működési körrel ruházandók fel s kötelességük teendő, hogy a helyi érdekelttség bevonásával erős és kiterjedt hálózatot teremtsenek s ez országrész hitel- és birtokviszonyait éber figyelemmel kísérve saját kezdeményezésükre és tervszerűen lépjenek fel ott, hol a hitelviszonyok gazdasági és nemzeti létünk alapját támadják meg.

A kisexistenciák személyi hitelének kielégítésére gyorsan folyósítandó s kevés költséggel járó kölcsönök által a községi szövetkezetek vannak hivatva. A törvényhozás az 1898. évi XXIII. törvényekben valóban helyes érzékkel jelölte ki azt a működési kört, melyen belül a kisexistenciák gazdasági céljaik meg-

valósítására irányuló öntevékenységeket kifejthetik. E szövetkezetek autonómiaja s a megfelelő felsőbb ellenőrzés megnehezíti az improductív adósság csinálását, fokozza a tekegyűjtés iránti kedvet s egyszer smint hathatósan fejleszti az együvértartozás érzetét, a mi a felekezeti és nemzetiségek közötti barátságos viszony megszilárdításán kívül a nemzetségeken a magyar intézmények iránti tiszteletet s a haza iránti szeretetet is növeli. Mig az oláhsító törekvések leghathatósabb elősegítője a jelenlegi takarékpénztári rendszer, addig a magyarság legerősebb fegyverei a szövetkezetek, melyek épen ezért sehol oly fontos nemzeti missiót nem teljesítenek, mint az erdélyi részeken.

Végül az ipar és kereskedelem hitel-szükségleteinek kielégítése a nagyobb fővárosi intézetek fiókjain s a jelenleg is elsőrendű missiót teljesítő Osztrák-magyar bankon kívül a modern követelményeknek megfelelően alakítandó takarékpénztárak és bankok feladata leendő. És remélni lehet, hogy a záloglevél-intézetek által konvertálandó jelz. kölcsönök terhétől fokozatosan felszabaduló takarékpénztárak az életképességgel nem bíró kisebb intézetek felszívása folytán tetemesen megnövekedve s a jelenlegi egészségtelen versenytől megszabadulva fokozott mértékben fordíthatják tevékenységüket és tőkéiket az ipar és kereskedelem támogatására.

És ha a takarékpénztárak működése az értelmesebb iparos és kereskedő osztályra fog szorítkozni, melynek egyik-másik hitelezőre utaltsága már az üzleti élet természete miatt sem oly nagy, mint a birtokososztálynál, akkor még a nemzetiségi intézetek kezében sem lesz a váltó oly veszedelmes politikai fegyver, mint jelenleg.

Bodor Antal nemcsak igaz hazafiassággal, hanem komoly tudással, sőt praktikus érzékkel tárja föl az erdélyi pénzintézetek működését nemzetgazdasági, társadalmi és nemzetpolitikai szempontból egyaránt. És nemcsak az oknyomozással, de a helyzet javítására irányuló javaslatával is teljes figyelmünkre méltó munkát végzett.

-ö.

A fa chemiai értékesítéséről.

I. közlemény.

Irta: Dr. Donáth Géza.

Magyarország az extenzív és rablógazdaság országa par excellenc, mögötte áll úgy ipari, mint mezőgazdasági téren a megvetett óriási autokrata birodalomnak, Oroszországnak. Igen elenyésző kis része van a földbirtoknak intenzív művelés alatt és ezt sajnos, nem magyarok végzik, hanem külföldről idekerült idegenek, kik nagyon jól ismerik a mi földünket, rövidesen dúsgazdagokká válnak. Ugyanezt látjuk az ipari vállalatoknál, hiszen alig van igazi magyar vállalat, vagy osztrákok, vagy németek, kik nemzetiségüktől a megfelelő osztalék és jövedelem fejében igen könnyű szívvel lemondtak. Pangás az egész téren, illetőleg dehogy pangás, semmi és semmi, még kezdeményezés sem egy 20 milliós lakosú birodalomban. Hiszen ha már nem tudjuk e szerencsétlen országot Ausztriától emancipálni, úgy legalább azt kíséreljük meg értékesíteni, ami quasi csak nekünk van, de még ezt sem tesszük. Eladjuk ugyan fánkat, de nem értékesítjük. Hiszen a legtöbb fakeskedőnek fogalma sincs arról, mily kincseket érő anyagok foglaltatnak a fában, csak azt tudja róla, hogy deszkára, vagy lécre, illetőleg tüzelőfának kell feldolgoznia.

Az a néhány, talan három-négy gyár összesen, mely celluloset gyárt, oly kis mennyisége az értékesítendő fának, hogy számba sem jó; azonkívül a gyárak csak fenyőket dolgoznak fel, a bükköt nem ismerik. De ismeri ám a külföld és nagyon jól tudja, hogy mily óriási nemzeti vagyont rejlik a mi bükköseinkben, nem hiába tartja fenn egy baseli cég talan Európa egyik legnagyobb falepárló telepét Észak-Magyarországban. Magyar vállalat is csak egy van, de ez már Horvátországban épült. Vagy miért olyan indolens a mi tőkénk, az érthetetlen, mikor concurrentiától nem kell félnünk, az egykor oly hatalmas csehországi falepárló-telepeknek napjai meg vannak számlálva, mivel erdőiket már majdnem egészen kiirtották. Oroszországtól sem kell félnünk, mivel a fuvar igen drága, vasúti és országúti hálózata még igen gyér.

Tőkénk, akár privát kezekben van, akár bankokban, az mindig csak birtokra, hypothekára spekulál, de hogy megkísértené lukratív vállalatokba fektetni, arról szó sincs. Igaz ugyan, hogy erre u. n. magyar specialitással és atyafiassággal nem lehet célt érni, de azért vannak nekünk is szakembereink, kik a tőkének megfelelő kamatját a vállalatokból igen szépen tudnák kihozni. De tegyük föl, hogy nem volnának meg a kellő szakembereink, akkor gondoskodni kellene, hogy legyenek, azt hiszem a legeklatásabb példát szolgáltatja e téren Japán.

De minálunk mi történik; megalakul egy chemiai vállalat, behozzuk krococsekeket, kratocniket és egyéb cseheket és németeket és ezekkel dolgoztatunk, a magyar szakember pedig mehet külföldre boldogulni, vagy pedig a nagy fejő-tehénhez, mehet az államhoz és lesz belőle akta-kezelő és rovincsoló, és szakismereteit dobhatja sutba. Nagy vád éri e téren különösen a cukor, petroleum gyárakat, nemhogy magyar erőket alkalmazna, hanem még lehetővé sem teszi, hogy magyar chemikus bejusson oda. E téren magam is tapasztaltam, hogy bännak él magyar chemikus, a felelet az volt az igazgatóság részéről: „mi csak német szakembereket alkalmazunk“, e vállalat részvényesei magyar nagy birtokosok.

Magyarország, mint mondtam, első helyen állhatna a fa száraz lepárlása terén, különösen értékesítheti a faszeszt és faecetet, a belfogyasztás fedezése után óriási készletei maradnak, melyeket Németország készsége és igen magas árak mellett vesz át. Nagy előnyére szolgál még a nyers export anyagoknak még az is, hogy azok vámentesek. A kereslet ma igen nagy, különösen acetont jó pénzen értékesíthetni, nemkülönben a faszeszt is.

Mily nagy a kereslet, kitűnik az alábbi statisztikai adatokból; a számok metermázsákra vonatkoznak.

	K i v i t e l	
	1867-ben	1902-ben
Faecet, nyers	719	3960
Olom cukor	2710	4050
Faecetsavas méz	350	1200
Ecetsav conc.	2855	4765

Az ecetsav előállítására évenként körülbelül 1000 wagon fameszet dolgoznak fel. A fa száraz lepárlás termékeinek jelenlegi árán Németországgal szemben, a hová a legnagyobb mennyiség exportáltatik a következő:

Ecetsav techn.	100 kg.	29'57 M.
Ecetsav tiszta 80%	100 "	62'53 "
Denaturáló faszesz	100 "	84'50 "
Mathylalkohol 92/95%	100 "	76'50 "
Aceton 98%	100 "	143'65 "
Aceton 40-50%	100 "	109'85 "

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiflon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fü és leányka fehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

fehérmű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszak szerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

A fa száraz lepárlásánál a következő nyers anyagok keletkeznek:

1. Gázok.
2. Faecet vizes oldata.
3. Kátrány.
4. Faszén.

A technikai feldolgozás azonban csak a faecetre terjed ki, melyből számos konzumképes termékeket állíthatunk elő: faecetsavas méz, ecetsav, aceton, faszész, kreatot stb.

A szenesítés direct eladható kitűnő faszénet szolgáltat. A faecet és kátrány feldolgozása ezeknek mechanikai úton történő elválasztásával történik. A nyers faecet sötétbarna empyreumatikus szagú folyadék, melyből a következő termékek izolálhatók: 5-10% ecetsav, 0.1-0.2% aceton, 1.5-3% faszész, 6-10% kátrány.

E termékek igazolására a nyers faecetet lepárlásnak vetjük alá, a párlatot mézstejbe vezetjük, ahol az ecetsav loketődik, míg a többi gőzök, gázok és illótermékek külön átfutva konvertálódnak. A nyers faecet így módon a következő termékekre bontható:

1. Kátrány, mely a destilláló készülékben marad és tüzelésre is felhasználható.
2. 15% faecetsavas méz vizes oldata, a melyet beöntünk.
3. 6-10% faszészoldat.

A 15% faecetsavas méz besűrités és hordókon való szárítással 80-84%. Calcium acetatot ad, amely az ecetsav és aceton nyers anyaga.

A faszész pedig kellő rektifikációval 80% methylalkatra dolgozható fel.

Milyen korban ad legtöbb hasznót a fejőstehén?

Boy-Esens 62 keletfriz tehénnel végzett újabb kísérletet, ennek a kérdésnek eldöntésére és ezen munkájában érdekes eredményhez jutott.

Átlagosan egy tehénre a következő eredmény jutott:

Az első borjú után ad egy tehén 3108 kg. tejet 91'997 kg. zsirral, amihez hozzászámítva a borjú értékét, adott a tehén összesen 358'03 K. értéket. Erre volt költség 199'80 K., úgy hogy a tiszta haszon 158'23 K. tiszta jövedelmet.

A második borjuzás után volt egy tehén tejhozama 3296 kg. 92'677 kg. zsirral. Borjával együtt a hozam értéke 379'05 K. A költség volt 190'22 K.; tiszta haazan 188'83 K.

A harmadik borjuzás után adott tejátlag volt 3650 kg. 106'215 kg. tejszirával, 399'25 K. összes hozamértékkel. A költség volt 165'78 K. tiszta haszon 2333'37 K.

A negyedik borjuzás után volt a tejátlag 3984 kg. 117'120 kg. zsirral, 428'95 K. összes hozamértékkel. A költség volt 172'20 K.; tiszta haszon 256'63 K.

Azoknál a teheneknél, melyek ötször és többször borjaztak, az átlagos tejhozam 3225 kg. volt 90'945 kg. zsirral, 351'23 K. hozamértékkel, 161'35 K. költséggel, 189'90 K. tiszta haszonnal.

Ha 100 nak vesszük föl azt az átlagos zsirmennyiséget, melyet a tehén az első borjú után adott, akkor az arányszám lesz: a 2. borjú után: 100'75; a 3. borjú után 115'45; a 4. borjú után 127'28; és végül az 5. borjú után 95'74.

Az allagai tehennel folytatott kísérletek egészen ehhez hasonló eredményhez jutottak

De a számok más irányban is érdekes tanulsággal szolgálnak, amennyiben nemcsak a termelt érték, hanem a termelésre fordított költség is számításba vétetett. A költségek pedig nagyon erősen befolyásolták a tiszta haszon alakulását. Legkisebb volt a tartási költség azoknál a teheneknél,

melyek ötször, vagy többször borjaztak, nevezetesen 161'35 K. Ha már most a költségek leszámításával azt számítjuk ki, hogy a tiszta haszon a nyers jövedelemnek hány százaléka volt, akkor a dolog következőleg fog alakulni: 1. borjúnál = 44'2%; 2. borjúnál 48%; 3. borjúnál 58'5%; 4. borjúnál 59'8%; 5. borjúnál 52'6%. Tehát az 5-ik borjú után a tiszta jövedelem a nyers jövedelemnek nagyobb százalékát teszi ki, mint az első és második borjúnál, noha a tehozam és a nyers jövedelem azoknál jóval nagyobb.

Ha ezek az eredmények további kísérletek és tapasztalatok útján megerősítést nyernek, az mindenesetre nagyon érdekes lesz gazdasági szempontból.

(Der Schweizer.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ Baromfiaink a hideg télben. (Sz.)

Falusi népünknek legkevesebb gondja van a baromfi. Ez oly haszontalan féregnek tartja, mely igazán csak arra való, hogy a szalmakazal körül, a szalmából ki-kirepülő szemet fölvegye, hogy az, mint „Istenáldás“, bitangba ne menjen. De ha baromfia rakásra hull, talán nem is sajnálja, mert ha sajnálná, hát nem kinozná halálra házi-szárnyasait némely gazdaszony. Nem egy van, a ki most még nem eteti baromfiit. Minek is, hiszen most úgy sem tojnak, meg aztán, ha hó nincs, keresenek maguknak. Ivóvizük is van, ha a nap megszánja és olvaszt melegével egy kicsit.

Ki csodálkozhatik aztán, ha a télen agyonnyomorodott baromfiállomány sorra pusztul tavasszal, a mikor a baromfivész baktériumai a meleg időben fertőzőképességüket felveszik. A baromfiól is sok helyen csak akkor tisztítódik ki, a mikor az ürüléktől nem lehet mozdulni. Ismét mások csak a meleg ólat tartják egyedül szükségesnek a baromfiak sikeres teletetésénél. Már pedig beigazolt valóság, hogy a kevésbé meleg ól sokkal jobb teletető a normálnál melegebb ólaknál.

Igaz az én baromfiólam épített, elég tágas, de nem éppen meleg. De nem is erre fektetem én a fősúlyt, hanem a rendes táplálásra. Én nem hóval itatok, — mint a legtöbbben. Ha az ivóvíz megfagy, forróvízzel mérséklek a víz hidegségét. Az ételmaradékot, illetőleg hulladékot, sohasem kapják hidegen. Községünkben igen sok udvarban az utolsóig elpusztult a baromfiállomány; nálam tyúk, lúd egyetlen sem hullott el.

Kétségtelen, hogy vannak esetek, a mikor a legnagyobb gondosságunk mellett is károsodunk, általában azonban a nagy kártól mégis csak a gondosság óv meg bennünket. Viseljük hát gondját oktan szárnyasainknak a hideg télben is s ne csak az asztalon szeressük azokat, avagy csak akkor, a mikor közvetlen hasznukat látjuk és belőlük pénzölhetünk.

Uhlárik Sándor.

+ A talaj táplálóanyagai s a növények táplálkozása. Tudvalevő dolog, hogy a növények bizonyos tápláló anyagokat vonnak ki a talajból s ezen tápláló anyagokból építik fel leveles részüket s képezik a gyümölcsöt, a magot. Ezen tápláló anyagok három fő csoportba oszthatók: nevezetesen a foszforsav, kálium és légenyartalmuak csoportjára. Ezek mindenkinek rendkívül fontos szerepe van a növények táplálásánál, s bár mindenike az istállótrágyában is feltalálható, mégis többnyire nem olyan mennyiségben, mint aminő

ben azt egyik másik növény megkivánná, hogy a lehető legnagyobb termést szolgálta. Különösen a foszorsav az, amely a mi talajainkból a forszozottan termelt kalászosok által túlnagy mennyiségben kivonatik s így talajaink leginkább a foszfortrágyák mesterséges adagolását hálálják meg. De a nitrogén és kálitrágyának is igen nagy jelentősége van a növény háztartásában, s nem ritka az eset, mikor ezeknek alkalmazása is ajánlatos s nagy jövedelem többletet hajtó.

A kálium szerepének fontosságát jellemzi az a körülmény, hogy kálium nélkül új szervek, levélhajtás és gyökerek nem képződhetnek. Az újabb tapasztalatok azt is bizonyítják, hogy a szénhidrátok átváltoztatása csak kálium jelenlétében történhet és ezért a cukor és keményítő képzésnél a káliumnak igen fontos szerepe van. *Stoklasa* újabbant azt is megfigyelte, hogy a káliumnak a gabonafélék gyökérezésére is nagy hatása van, mert a foszorsav és nitrogénnel trágyázott árpa gyökere az érés idején 1'32 m. hosszú és számítva 0'98 gramm volt, a foszorsav, nitrogén és káliummal trágyázott árpa gyökér hosszúsága ellenben 1 méter és 80 cmtr. és a száraz gyökér súlya 1'40 gramm volt. A káliumnak tehát az árpa gyökér képződésére igen nagy befolyása van, miáltal előmozdítja a többi növényi tápláló anyagok intenzív kihasználását. Megfigyelte *Stoklasa* azt is, hogy a sörárpa minőségét nagyon javította a kálitrágyázás, mert a káliummal trágyázott árpa héja sokkal vékonyabb, az egyes szemek pedig sokkal nagyobbak voltak.

A műtrágyák alkalmazása tehát, ha a kellő próbát kicsinyben hajtjuk végre s ilyenformán állapítjuk meg, hogy a talajnak minő és mennyi műtrágyára van szüksége, minden növényre nézve termésfokozólag és javítólag hat.

+ A jó és a rossz fejőmunkás munkájának összehasonlítása céljából *dr. Henkel* weihenstephani tanár vizsgálatokat végzett és ezek eredménye a következőkben foglalható össze:

A tehén száma	A jó fejőmunkás által		A rossz fejő	
	tej kg.	zsir kg.	tej kg.	zsir kg.
1.	14'8	547'9	11'1	310'5
2.	8'0	306'4	6'0	168'5
3.	8'9	356'9	7'8	236'9
4.	5'8	276'0	5'2	210'9
5.	5'0	220'0	4'7	185'7
6.	9'9	413'1	8'7	312'0
7.	12'4	449'4	11'6	330'6
8.	14'0	489'0	12'6	341'2
9.	8'4	324'4	6'6	172'6
10.	7'7	311'7	7'1	240'9
11.	9'0	418'8	8'0	305'3
12.	10'0	344'0	8'9	215'3

Összesen: 113'9 4457'6 98'3 3030'4

Tehát a rossz fejőmunkás nemcsak kevesebb, de silányabb tejet is fejt ugyanazon tehentől és ezen különbség a tej mennyiségében 14%, a zsirban pedig 37%. Ha ezenkívül tekintetbe vesszük azt is, hogy mennyire megrontja a hibás fejés a tehének teljes képességét évekre kihatólag, nem lehet eléggé ajánlani, hogy jó és gyakorlott fejőmunkások megszerzésére ne kiméljük a költséget és fáradságot.

*

Háztartás.

+ Falkárpitok tisztítása. Gyakran előfordul, hogy bár a falon levő papír-kárpit még teljesen ép és szép, de idők multán annyira bepiszkolódott, hogy nem hagyhatjuk szobán-

Szőlők rigolozását gőzekével

70—80 cm. mélyen, jutányos árban elvállalja s a jövő évi munkára is előjegyzéseket már most elfogad

Timár János, Maros-Szent-Királyt.

kat így, kénytelenek vagyunk szobánkat újból kárpitoztatni, bármily nagy pénzáldozattal jár is. Egy nagyszerű folyadék készítését ajánlhatom, melylyel a piszkos kárpitot megtisztíthatjuk. Vegyünk egyenlő mennyiségű marhapépet, házi szappant, mézet és benzoétinktúrát mondjuk mindenyikből 15—15 dekát, ezeket keverjük össze és kevés vizet meg feloldott tiszta gummiarabikumot adjunk hozzá. Kenyérrel dörzsöljük le a bepiszkolódott kárpitot, hát az is megtisztíthatja, de igen nagy mennyiségű kenyér kell hozzá, tán ezzel a folyadékkal hamarabb is lehet tisztítani, mint a folyton morzsálódó kenyérrel.

† **A zongora rendbentartása.** A legpédásabb háztartásban is előfordul — hol pedig minden sarok ragyog a tisztaságtól — hogy nem értenek a zongora kezeléséhez és nagyon mostohán bánnak vele, kívülről fényes ugyan, de a belsejét nem tisztogatják. Pedig a por nagyon rontja a zongorát, játékközben is észre vehetjük, hogy ilyenkor tompább hangokat ad. Ha játszunk rajta, nyissuk fel a tetejét is, hogy a por kiszálljon belőle, *naponta legalább egyszer* tisztítsuk meg a tollseprővel. Az is helytelen, hogy a zongorára szőnyeget, könyveket s mindenféle dísz raknak, ez nemcsak, hogy nem szép, de ártalmára is van a zongorának. Legalább is tíz centiméternyi távolságban álljon a faltól. Óvni kell zongoránkat a léghúzámtól, a túlfűtött szobától.

† **Megázott szőrme helyrehozása.** Megázott szőrmet nem szabad a kályha mellé tenni, mert akkor a bőre kemény lesz és az egyes szálak megtörnek. A vizes szőrmet szél irányában keféljük simára s így hagyjuk megszáradni távol a tűztől. Másnap egy bottal vigyázva, de erősen verjük ki, eztán előbb szél irányában, majd visszafelé keféljük meg, ilyen kezelés mellett a szőrme épp oly szép lesz, mint volt újkorában.

† **Fekete glaucékezttyű.** Régi fekete glaucékezttyűnk megint fényes lesz, ha 5 csepp falolajat összevegyítünk 5 csepp fekete tintával s egy rongyocskára segélyenél bekenjük ezzel a kezttyűt. Ha ez meg van, akkor fekete ruhával szárazra dörzsöljük, mindjárt fel is húzhatjuk, nem festi meg a kezünket.

IRODALMI SZEMLE.

A Magyar Remekírók új sorozata.

Három éve indította meg a *Franklin-Társulat* a magyar irodalom remekíróinak nagyszabású gyűjteményes kiadását, s az idei karácsonyra immár a *hatodik* ötkötetes sorozata jelent meg a *Magyar Remekírók*-nak: *Madách Imre*, *Arany László*, *Fazekas Mihály* és *Gvadányi József* munkáival gyarapítván irodalmunk e kincsesházát, *Tompa Mihály* munkáinak harmadik, s *Vörösmarty* műveinek befejező kötetével együtt.

Az új sorozatnak talán legérdekesebb kötet az, amely *Arany László* válogatott munkáit tartalmazza. *Kozma Andor* rendezte sajtó alá, megfestvén nagyértékű bevezetésében a maga velős tollával *Arany László* életpályáját, lelki vívódásait, jellemezvén költői

es szépirói munkásságát s szeretettel, de igazságosan kijelölván azt a helyet, amely e kiváló elmét irodalmunkban megilleti. A kiegyezési korszak tehetséges meggyarjainak típusát rajzolja meg *Kozma Arany László*ban, kidomborítván a politikai bizonytalanság bénító hatását a költészetre. A kötet maga *Arany László* minden értékes munkáját tartalmazza. A költői művek közül az *Elfridál*, a *Déliabók hőstét* és a *Hunok harcát*; a tanulmányokból hármát: *Magyar népmeséinkről*, *A magyar politikai költészetről* és *A magyar emigráció mozgalmait*.

Gvadányi és Fazekas válogatott műveit egy kötet foglalja össze, a melyet *Négyesy László* rendezett sajtó alá, egyben két hosszabb becses tanulmányban méltatván irodalmunk e két régi úttörő bajnokának életét és működését. *Gvadányinak* egy falusi notárius budai utazása című 'époszát, *Fazekasnak* *Ludas Matyiját* s 27 kisebb költeményét közli ez a kötet.

Madách Imre munkáit *Alexander Bernát* rendezte sajtó alá. Az ember tragédiáján kívül *Madách* költeményeinek legjavát válogatta ki nyolc csoportba osztva: *Szerelem*, *Belső küzdelem*, *Benyomások*, *Elmélkedések* és *Epigrammák* címmel. A bevezető tanulmány a jeles esztétikusnak egyik kis remekműve, mely a költő életéből magyarázza a költő hatalmas alkotásait s mintegy bevezeti az olvasót *Az ember tragédiájának* művészi és bölcselmi titkaiba.

A *Vörösmarty* kötet (*Vörösmarty* munkáinak hatodik kötet) befejezi a gyűjteményben a *Zalán futása* nagy költőjének összes műveit. A *Dramaturgiai Lapokat* közli három részben: *Elméleti töredékek*, *Drámabírálatok* és *Játék-színi Krónika*. Nagyon becses a kötet végén levő *Névmutató* és a tárgyalt darabok betűrendes jegyzéke. E hatkötetes *Vörösmartyt Gyulay Pál* avatott keze rendezte sajtó alá.

A *Tompa* kötet *Tompa Mihály* munkáinak harmadik kötet. *Lévay József* rendezte sajtó alá s ebben a kötetben *Tompa* balladáit, beszélyeit és regéit foglalta össze.

As új sorozatban levő arcképek (*Madách*, *Arany László*, *Fazekas* és *Gvadányi*) *R. Hirsch Nelli* művészi rajzóját dicsérik.

Az új öt kötet a gyűjtemény eredeti programjához híven az 55 kötetből a magyar irodalom különböző korú kincseit ragadta ki és sorozta egymás mellé a sorozat keretén belül. Az új kötetek beleillenek a maguk helyére a teljes gyűjteményben, a mely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A *Fazekas-Gvadányi* kötet a VI., a *Vörösmarty* kötet a XXVII., a *Tompa* kötet a XXXIX., a *Madách* kötet a XLIX., és az *Arany* kötet az LII. kötet lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállítása mindenben a régi. Csupa díszszel ékesített kötet, a melyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyezhet. Az 55 kötetes teljes gyűjtemény ára 220 K, s az egész gyűjtemény pár koronás havi részletfizetésre is megrendelhető.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Kérjük az előfizetéseket beküldését!

A magyar föld problémája.

— Az új telepítési és parcellázási bank. —

Ezelőtt öt évvel, 1899. karácsonyan, ugyane cím alatt irtunk a magyar föld veszedelméről. Megirtuk, hogy a magyar kézben levő földbirtok apad és megirtuk, hogy ezt az apadást természetes és mesterséges okok idézik elő. Rámutattunk a nemzetiségi pénzintézetek lassú, de kiszámított földfoglalására s hangsúlyoztuk égető szükségét ezen ellenséges akció ellensúlyozásának.

A magyar föld védelmére a magyar társadalmat hívtuk, a magyar társadalom millióit kértük.

Akkor ezt irtuk: »... hozzunk össze egy komoly számba vehető sok, minél több millióból álló nemzeti föld-alapot, melynek hivatása: a haza földjének újból — pénzzel és számíttással való — teljes meghódítása legyen.«

Lehet, hogy akkor, mikor mi ezt irtuk, nem tudtuk a kivitel módjait egész biztosan megjelölni, de az eszme tisztán lebegett előttünk s az: egy hatalmas magyar pénzintézet alapításának eszméje volt. Egy sok millióval rendelkező intézetre gondoltunk, amely tisztán a magyar föld érdekeit szolgálja, amely a magyar kézből kieső rögöt újra magyar kézbe juttatván — a mi nemzetünk számára megtartsa.

És ime, most öt év után, testet ölt a gondolat! Mások is érezték és gondolták azt, amit mi. Gondolták és meg is csinálják.

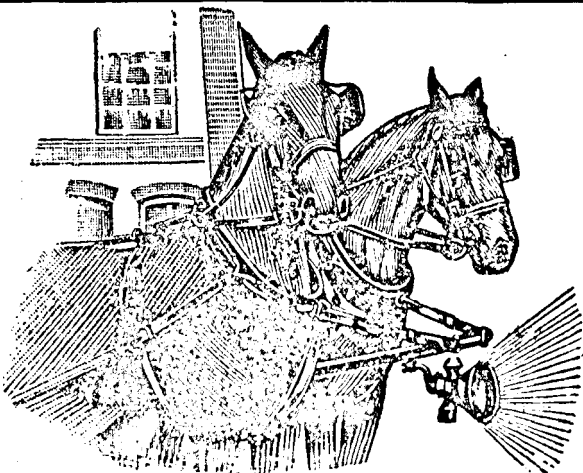
A letelt év utolsó napján alakult meg az a hatalmas pénzintézet, amelyről lapunk mult számának vezetőcikke is szólott.

Igaz örömmel üdvözljük az idea felvetőit, az új telepítő és parcellázó bank alapítóit s készséggel ajánljuk fel mi is annak idejére az ügy érdekében való szolgáltatainkat.

Ennek az intézetnek a mi véleményünk szerint a következő módon kellene dolgoznia:

Mindenekelőtt országszerte és állandóan ismernie kell minden olyan eladóvá válandó földbirtokot, amelynek értéke legalább ötvenezer koronát kitesz.

Tudomással kell birnia jó előre min-

Acetylen-Lámpák,

ugymint asztali-, kerti-, udvari-, istálló-, konyha-, kézi-, bánya-, valamint kocsirud-, kocsiodal-, kocsipózna-, kerékpár- és automobil-acetylen-lámpák legnagyobb választékban:

Miklós Testvérek nagykereskedésében,
BUDAPEST, VI., Gyár-utca 20. sz. (Andrássy-út sarok.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1471 Telefon 16—37.

den olyan kitűzendő árverésről, amelyen fentti nagyságú birtok dobra kerül.

Még az eladásra bocsátás, illetve az árverés előtt tájékozni kell az intézetnek magát arról, hogy:

a) Ki, vagy kik szándékoznak esetleg az illető birtokot megvásárolni. (Ott, ahol az idegen kézre jutás veszélye ki van zárva és ahol a viszonyok különben sem kívánják a kisbirtokok képződésének elősegítését, a bank, mint vevő, nem szerepelne).

b) Milyenek az azon vidéki bérleti viszonyok. (Hogy az esetleg megvásárolt birtok az ismét eladásig, vagy a parcellázás keresztülviteléig, mily bérösszeggel lenne kiadható?)

c) Milyenek ott általában a nemzeti-ségi és birtokviszonyok, milyen a kisemberek vásárlási kedve és képessége és mennyiben van módjukban a terjeszkedés segítség nélkül. És végül:

d) Hogy mi az eladásra került birtoknak reális értéke.

Önmagától értetik, hogy az olyan segítségszerű vásárlások, ahol az eladó érteken felül nyer, ezen intézetnél egyáltalán nem divatozhatnak.

Összegezve a mondottakat: Ezen telepítési és parcellázási banknak, hogy feladatát úgy oldja meg, hogy — a részvényesek tisztességes polgári haszna mellett — munkájával a felek is mind meg legyenek elégedve, igen körültekintő, alapos és megbízható tevékenységet kell kifejtenie s e tevékenységben, mondhatjuk: döntő szerepe leendő a széles látókörű, gyakorlatias és invenciózus mezőgazdai szaktudásnak is!

Ha ez így lesz, akkor az új intézetnek oroszlánrésze leendő a második honfoglalásban.

*

Szózat a magyar gazdákhöz.

Gróf *Desseffy Aurél*, az O. M. G. E. elnöke karácsonykor szózatot intézett a magyar gazdákhöz, melyben a politika áldatlan viszonyaira való utalással, a közgazdasági helyzet aggodalmas mérlegelésével és legfontosabb gazdasági érdekeink megjelölésével lelkes szavakban biztatja a gazdákat egyetértő összetartásra és céltudatos munkára. A politikai viszonyok vázolója után a következőket mondja ez a szózat:

Ezekkel a viszonyokkal szemben egy erős gazdaközvélemény kialakulására kell törekednünk. Az őstermeléssel foglalkozó gazdaosztály képezi e hazának gerincét, ennek megerősítése, sorsán javítása az élet mai nehéz viszonyai között, melyek a kultúra terjedésével mind súlyosabbakká válnak, kell, hogy társadalmi szervezeteinek működésének főcélja legyen. Szükséges, hogy a politika viharai által a legmagasabbra korbácsolt hullámok dacára is higgadtan mérlegeljünk a jövő esélyeit és elbiráljuk, hogy éppen a mezőgazdaság boldogulása szempontjából küszöbön álló legfontosabb kereskedelmi szerződések tárgyalásainak eredményei

lehetővé fogják-e tenni helyzetünk állandó javulását. Mert ha a zavaros politikai viszonyok dacára képes egy erőteljes gazdaközvélemény kialakulni, — mint az olasz borklauzula eltörlése tárgyában kialakult, — akkor azzal kormányunk kénytelen lesz leszámolni és gazdasági érdekeinket a megköthető szerződésekkel megoltalmazni. Vármháborút erőszakkal nem akarhatunk; de inkább maradunk szerződés nélkül, semhogy oly szerződést kössünk bármely külföldi állammal, amely neki érdekeinek megkárosítását szerződés alapján biztosítsa. Ezért követelnünk kell, amit már évek óta sürgetünk, hogy Szerbiának, Romániának és az orosz birodalomnak mostani szerződéseinek felmondassanak, követelnünk kell, hogy kormányunk haladéktalanul gondoskodjék új kiviteli piacok meghódítására alkalmas kiviteli szervezkedésről, mert ez kárba veszni nem fog, még ha a legjobb kereskedelmi szerződéseket fogjuk is megköthetni.

A vigasztalannak látszó helyzetből a kibontakozás útját csak az erős, egészséges gazdaközvélemény kialakulásában látom. Ha valaha, úgy most van a legnagyobb szükség a gazdátársadalom minden egyes tagjának egyetértő összetartására, most van arra szükség, hogy érdekeink megvédésére rendelkezésünkre álló társadalmi szervezeteinket megerősítsük, hogy hatályosan és a siker reményével léphessünk érettük sorompóba.

A hagyományos magyar hazaszeretet, mely erőnket mindig a legnagyobb veszélykor fokozta és acélozta meg legjobban, most is él kebleinkben. Ez adja meg a vigasztaló reményt arra, hogy a boldogulásunk elé tornyosuló akadályokat le fogjuk küzdeni és a jövő fejlődés alapjait meg fogjuk szerezni.

*

— **A gazdatisztek gyakorlati vizsgájának elhalasztása.** A „Magyar Gazdák Lapja“ a következőket írja: A legilletékesebb forrásból arról értesültünk, hogy a gazdatisztek gyakorlati vizsgái, a melyek 1905. évi január végére és február elejére már kitűzettek, minden valószínűség szerint el fognak halasztatni. Az elhalasztásra az ad okot, hogy az országgyűlés feloszlásával a képviselő-választások megtartását éppen amaz időre tervezik, a melyre a vizsgák esnének; ámde a földművelésügyi kormány a vizsgával elfoglalt gazdatisztek választójoguk gyakorlásában nem akarja gátolni s így inkább elhalasztatja a vizsgák megtartását országszerte. Természetes azonban, ha az országgyűlést fel nem oszlatták s illetőleg, ha új választásokra még se lesz szükség: akkor a vizsgákat mégis csak megtartatja a földművelésügyi miniszterium. E vizsgák bizottságai azonban — állítólag a mai napig még nincsenek teljesen megalakítva.

— **Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár** központi igazgatóságában az alapítótagok által választott négy tag megbízatása ez év végével lejár, ezért a 4 tagsági hely betöltése céljából a közgyűlést december 31-ikére összehívták. A közgyűlés reggel 9 órakor lesz a földművelésügyi miniszterium I. em. tanácstermében s azon a segélypénztár minden alapítótagja részt vehet.

— **Új mintagazdaságok.** Tallián Béla földművelésügyi miniszter újabban Szempcz, Szabadszállás, Nagypall és Magyarláros községekben engedélyezett mintagazdaságokat. A

magyarlárosi népies mintagazdaság azért számíthat érdeklődésre, mert ezen a birtokon alagsóvezést és más talajjavító kulturumkákat végeznek, mely után rátérnek a rétöntözésre, hogy a környékbeli gazdáknak példát adjanak.

— **Az állatok itatása vasúti szállítás alatt.** Sok panasz hangzott fel amiatt, hogy az a rend, mely szerint a nagy marhát minden 24 órában meg kellett itatni, úgy módosult, hogy az állatok csak 36 óra letelte után itatandók. Ezzel szemben a német vasút egyetlen hivatalos közlönye azt igyekszik bizonyítani, hogy az új intézkedés be fog válni. Eddig az volt a szállítók panaszja, hogy 24 órán belül itatták meg az állatokat. Az állatok be- és kirakása által okozott szállítási idő meghosszabbítás több hátránnyal járt, mintha az állatok szomjasan teszik meg a 36 órás utat. Előkelő szakértők azt is felhozták, hogy az itatás előzetes etetés nélkül nem egy ízben nagyfokú bélguladást okozott s hogy az állatok, ha feladás előtt jól megetetik s meg-itatják őket, — könnyen ki bírhatják a 36 órás utat.

— **A nagybányai gyümölcsstermelők szövetkezése.** A nagybányai gyümölcsértékesítés ügyét eddig az ottani gazdasági egyesület végezte, a nagybányai gyümölcsstermelők körében most mozgalom indult meg egy, különösen a kivitel érdeket szolgáló szövetkezet alakítása iránt. A gyümölcsstermelőknek nemrég tartott értekezletén pedig kimondották a szövetkezet megalakulását. Az alakulás egyelőre ötven évre szól. A szövetkezet üzleti tőkét 1000 drb. 20 koronás részjegy képezi.

— **A magyar szarvasmarhatenyésztés fejlesztése.** A *Kecskeméti Gazdasági Egyesület*, mint *Kecskemétről* jelentik, *Koritsánszky János* elnöklésével igazgató választmányi élelét tartott. A folyó ügyek elintézése után *Kenéz Zoltán* titkár utalt arra, hogy az egyesület állattenyésztési szakosztálya *Szegedy György* elnöklése alatt tartott ülésén behatóan foglalkozott a hanyatló magyarfajta szarvasmarhatenyésztés ujratérítésének és fejlesztésének eszméjével. Rámutatott a hanyatlás valódi okára s a kibontakozásnak egyik útját jelölte meg abban, hogy *Kecskemét* gazdái állítsanak fel a bugaci pusztán egy tiszta magyar jellegű törzsgulyát, a mely törzskönyvelve s télenyáron kiválóan gondozva, idővel a köztenyésztésnek kitűnő bikákat nevelhet. Az igazgató-választmány a javaslatot egyhangulag elfogadta.

— **A gazdasági háziiparcikkek értékesítése.** Tallián Béla földművelési miniszter egy külön szervezet létesítésén fáradozik, a melynek célja lenne a mezőgazdasági háziiparcikkeknek megfelelő értékesítésével foglalkozni. Tudvalevő dolog az, hogy a gazdasági háziipar az ez irányban évek óta folytatott rendszeres oktatás következtében a nép között bizonyos fokig már elterjedt és egyes cikkeik előállításában gazdasági munkásaink meglehetősen kézügyességre tettek szert. A feladat ezt a munkaságot organizálni, annak irányt adni és a fogyasztók igényeihez simítani, hogy tömeges és a külföldi exportra alkalmas cikkek előállításával a nép jutalmazóan foglalkozhassék. Emellett nagyon természetesen minél jobban értékesíteni egy eladási központ szervezésével. Ez a központ megrendelné minták szerint a cikkeket, előre megszabott árakon, munkaelőlegeket nyújtana

**A leg-
bizto-
sabb**

a budapesti m. kir. állami ve-
tőmagvizsgáló állomás által
megvizsgált és ólomzárolt

**Lóhere és
Lucerna-
mag,**

1468

mely kiváló minőségben
és jutányos árban be-
szerezhető

HALDEK

magnykereskedés-
ben, József főherceg
és kir. Fensége
udvari szállítójánál

**Budapest,
Károly-körút 9. sz.**

a munkásoknak és nyersanyaggal is ellátná őket. Ezen valóban dicséretes feladatot a miniszter mielőbb megoldani kívánván, godoskodott erről, hogy az 1905. évi költségvetésben erre fedezete legyen és így számíthatunk arra, hogy az üdvös gondolat nemsokára testet is fog ölthetni.

Gazdákat és iparosokat érdeklő fel-sőbb bírósági határozatok. Ha régi jogon igazolt malmoknak változatlan fennálló gátjai a tutajozást akadályozzák, az átalakítás költségeit az 1879: XXXI. t. c. 200. §-a értelmében a tutajozók tartoznak viselni. Tanonc lehet bárki, ha életének 12-ik évét betöltötte, minél fogva a tanoncszerződés megkötése magasabb életkortól vagy iskolai képzés kimutatásától függővé nem tehető. A tanonc gyakorlati haladásának megvizsgálása az iparhatósági megbízottak feladatát képezik. Szemérmét sértő levelező-lapok kirakatba való kitétele és elárúsítása a büntetőtörvénykönyv 248. §-a alá esik. Ha az iparos rendes lakóhelyét más községbe átvéve, előbbi lakhelyén lévő üzletét fenntartja, ahhoz üzletvezetőt köteles bejelenteni.

Dohánykertészek kiképzetése. A Temes megyei Gazdasági Egyesület a vármegye több községben meghonosítja a kiviteli dohányt termesztését. A dohány helyes termelésének és szakszerű kezelésének ellenőrzésére az egyesület felügyelő dohánykertészeket fog alkalmazni, a kik évi fizetést kapnak az egyesülettől. A dohánykertészek kiképzését a debreceni dohánytermelési kísérleti állomás vállalta magára.

A takarmányszükség és a marhaárak Romániában. Rosetti Bolanescu ur írja Jassiból, hogy a takarmányszükség imminens Romániában. A parasztok ész nélkül vetik marháikat a piacra. A legutolsó jassi vásáron láttam, írja, hogy 10 frtért (20 lei) adtak el egy tehenet. 150 leiért (75 frt) olyan pár ökröket, amelyeknek az ára rendes időkben 350-400 lei. Akkor még volt mező. Most már tenyérnyi hó borítja a mezőket, Mi lesz április végéig a midőn a gazda újra a mezőre hajthatja a jószágot?

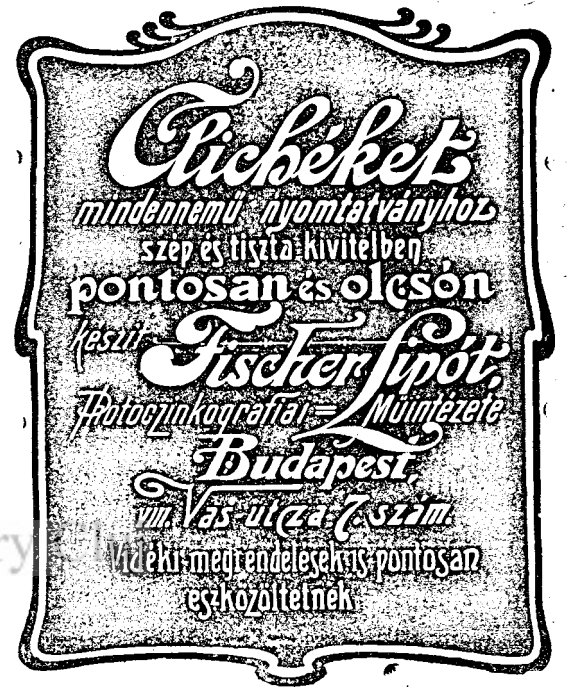
A búza veszedelme Amerikában. Az amerikai Egyesült-Államokban már néhány év óta nagy károkat okoz egy rovar, a *Blissius leucopterus*. El lehet mondani, hogy a búza filloxerája. Az általa évenként az Egyesült-Államokban okozott kárt 250 millió koronára lehet becsülni. A száraz években őlt legnagyobb mérveket föllépése. A nedves évek elterjedésének útját állják. A *Blissus leucopterus* nemcsak a búzát, de különféle már fűféléket is megtámadja. A rovar a telet a szalmában és egyéb növény-maradványokban elrejtve tölti el. Szeptember vége felé eltűnik a tarlókról és a szomszédos gyepekben húzza meg magát. 100 és 100 darabot lehet egy szál fűvön belőlük látni. Julius 1-től 15-ig fejlődik ki az első generáció, július 15-30-ig párosodik és ekkor tojja petéit a kései gabonákba. A második generáció augusztus 20-tól szeptember 10-ig éri el teljes kifejlődését, 2 hónap kell erre. A rovar álcája a növény felső gyökereit támadja meg. A rovarok a földön futva vándorolnak anélkül, hogy repülnek. Sikeres védekezést eddig ellene nem ismernek. E rovar kártételeinek tulajdonítható az, hogy az észak-amerikai Egyesült-Államok a búza-kivitel terén úgy visszaestek, hogy lassan megszűnnek búza-export állam lenni.

600000 korona időjósok számára. Az Egyesült-Államok kormánya 600000 korona díjakat tűzött ki új időjósok jutalmazására, a kiknek sikerül legalább egy hónapra az időjárás előre megjósolni. A díj két részre lesz osztva, 400000 korona lesz adva annak, a ki a légkör melegségi viszonyait előre megjósolja és azon szabályokat közzé teszi, a melyek szerint az időváltozásokat előre kiszámítani lehet; 200000 korona díjat kap az, a ki az esőzéseket tudja megjósolni. A pályázóknak minden egyes napra kell előre tenni a jóslatokat egy éven át. A jurt a köztársaság elnöke az egyetemek kijelölt tanáraiból nevezi ki. Amerikában 20000 ember foglalkozik időjós-lásokkal s ezek az államnak évenként 5 milliójába kerülnek. Ilyen módon remélt szabadulni az Egyesült Államok kormánya ezek-től a profétáktól; mert hogy a versenynak

sikere legyen, abban a tudományos körök abszolúte nem bizakodnak.

Uj festék- és lakkgyár Budapesten. Szakköröknek általánosan ismeretes festékgyár, Lutz Ede és Társa cég, Pozsony, melynek készítményei gazdasági körökben kitűnő hírnévnek örvendenek, 1905. február hó elsejével egész üzemüket ujonnan épült *budapesti gyárukba, VII., Órnagy-utca 4 sz.* alá helyezik át, mivel az eddigi pozsonyi gyár már nem elég nagy, hogy a folytonosan terjedő üzleti forgalom minden követelményeinek tökéletesen megfelelhessen. Az új budapesti gyárat a legmodernebb módon rendezik be és úgy ezt, valamint azon körülményt, hogy a forgalom az ország központjából megkönnyítettik, Lutz Ede és Társa cég üzembarátai bizonyára örömmel fogják üdvözölni.

A „Fiumei kávébehozatali Társaság” kolozsvári fióktelepe, Mátyás királytér 12. szállit bérmentve és vámmentesen *eredeti fiumei árakban kávét, teát, rumot, francia és hollandi liqueuroket, csokoládét, cacaot.* 1436.

Erdélyrészi piaci ártudósítások.

A jelentés helye	napja	Búza I. rendű	Búza II. rendű	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	Tej 1 liter	Vaj 1 klgr.	Tojás 5 darab	Réti széna 4.	Őszi szalma 1 szekér	Tavaszi szalma 1 szekér	Lóhere-mag q-ként	Lucerna-mag q-ként	Túzfifa 1 köbméter	Marha hús 1 kiló	Sertés hús 1 kiló	
		m é t e r m á z s á n k é n t																	
		k o r o n á k b a n																	
Brassó	XII. 1.	20.89	20.63	15.89	13.44	14.40	15.77	—20	3.10	—35	6.90	4.—	.	.	.	4.80	—96	90.—	
Beszterce	XI. 30.	18.—	17.—	16.—	16.50	13.50	17.—	—30	2.—	—50	10.—	8.—	5.—	132-134	134	7.—	—72	80.—	
Derecske	XII. 1.	19.—	17.50	16.—	14.—	14.—	17.—	—16	1.—	—40	8.—	—	.	.	.	7.50	—52	24.—	
Dicsőszentmárton	XI. 30.	18.—	15.—	15.—	14.—	13.—	18.—	—	—	—	8.—	5.—	.	.	.	5.—	—80	.	
Fogarás		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	.	.	—	—	—	
Gyulafehérvár		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	.	.	—	—	—	
Hátszeg	XI. 28.	18.—	16.—	14.—	—	19.—	10.—	—20	2.—	—25	9.—	4.—	.	200	180	4.20	—72	24.—	
Kézdivásárhely	XI. 30.	20.54	19.94	14.10	11.69	11.52	16.86	—16	2.50	—35	7.—	—	.	160	180	—	—88	—	
Kolozsvár	XII. 29.	19.40	18.—	15.80	—	13.20	17.—	—	—	—	11.—	6.—	.	.	.	6.30	—96	—	
Dés	XII. 27.	18.50	17.—	16.—	16.50	13.—	18.—	—	—	—	7.—	5.50	.	.	.	4.—	—72	76.88	
Nagy-Szeben	XII. 27.	19.52	18.30	15.19	15.26	12.69	17.63	20.24	2.—	—45	9.50	3.50	.	.	.	6.22	—	—	
Sepsiszentgyörgy	XII. 12.	20.—	18.—	14.40	12.40	10.40	16.30	—24	—	—40	16.—	6.—	.	.	.	14.—	—80	1.12	
Szamosújvár	XI. 30.	20.—	19.—	16.—	15.—	14.—	16.—	—24	2.—	—20	8.—	4.—	.	160	140	4.40	—80	80.—	
Szász-Sebes	XI. 3.	19.50	17.—	16.40	—	14.40	16.90	—	—	—	10.—	—	.	.	.	5.—	—80	.	
Szászváros		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	.	.	—	—	—	
Székelyudvarhely*	XII. 13.	12.50	11.—	11.—	—	10.50	12.50	—24	1.60	—40	8.—	5.—	.	.	.	—	—80	1.20	
Torda		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	.	.	.	—	—	—	
Vajda-Hunyad	XI. 30.	29.—	18.—	14.—	.	16.—	16.—	—24	2.—	—35	10.—	—	—80	—	

Szalay Gyula
Műszaki-gazdasági cikkek, gépolaj és
vetőmagvak
nagykereskedése,
Budapest, V., Perczel Mór-utca 2-ik szám.
(Szabadság-tér 13.)

Legjutányosabb árak mellett szállit: **arankamentességre** államilag
ólmossárolt **Lóhere és Luczernamagot**,
bármilyen kis mennyiségben is, eredeti quedinburgi
Répmagvakat, Bükkönyt, Nyulszapukát
s mindennemű takarmány- és gyepfűmagot, ugyszintén
GÉPOLAJOKAT, KOCSIKENŐT, ZSAKOT, PONYVÁT,
LÓPOKRÓCZOKAT
s minden egyéb gazdasági cikket. 1459

Magyar Jelzálog-Hitelbank Képviselősege Kolozsvárrt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédőy-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.

4%-os és 4½%-os

Záloglevélcölsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 4-95 százalék-, nagyobb városokban fekvő házakra 42½%, évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélcölsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½% évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdőlérszi ingatlanok értékeire és a megszámozandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményét. (1001.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereségekért

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segédszerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET TULA/DONA.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet“

részeről

Kolozs és több szomszédos megye területére

ingatlan jelzálog kölcsönök

„Kizárólagos ügynökségével“

bizattam meg.

Ebbeli működésomban legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hozzám forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek.

Bárminemű felvilágosítással, útbaigazítással készségesen díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönnevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek.

Egyidejűleg óva intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csábító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek“, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénzintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatatlan, időt veszítő és minden esetben akár eredményes — akár nem terhesen költséges.

Teljes tisztelettel 1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányáügynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

„ADRIAI“ BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évtben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 116 millió korona.

A magyarországi igazgatóság intézője:

Br. PODMANICZKY FRIGYES.

E társulat, mely 65 éves fennállása óta 470 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség
Kolozsvárt:

Szekula Akos

vezérfelügyelő.

(1003.)

Gazdasági kereskedelmi és iparbank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, MUZEUM-KÖRÚT 19.

Telefon 149. Postatakpztri Cheque számla: 15603.
Cheque számla: a Magy. leszámít. és pénzváltó-banknál.

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

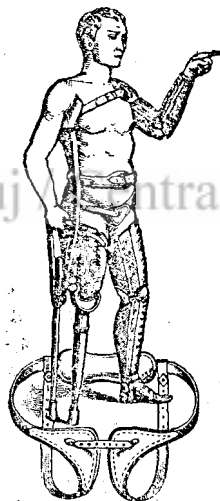
Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szövetkezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

Gazdasági gépeket,
Gőzcséplő-készleteket,
Tolókerek-rendszerű vetőgépeket,
Egytetemes acél-ekéket,
Gazdasági malomberendezéseket,
Tejgazdasági gépeket,
Fűrészgépi berendezéseket.
Szecska-ágókat,
Répavágókat,
Morzsolókat,
Darálókat stb.

Tejgazdasági, baromfitenyésztési gépek és eszközök, tejtelepek, csukor-, szesz- és keményítő-gyárak berendezése. Műtrágya, erőtakarmányok, Derhymelasse, zsák, ponyva stb. stb.

Specialista sérvkötőkben!

KELETI-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pelottával, a legelőnyösebb a maga nemében!

Árak: Egyoldalu . . . 12 korona.
Kétoldalu . . . 24 korond.
Tegyesenészeti gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá:

műlábak és műkezek,
amputáltak részére.

Műfűzők és egyenestartók
ferdennőtek részére.

Járó- és támgépek
comb-, térd- és bokazütlegetyuladásnál stb.
Haskötők gyomorhaj, vándorvesze, köldöksérv és lógó has ellen. Görcsér hatásnyak.

Legújabb 1905. évi körülbelül 3000 díszes ábrát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett küld ingyen és bérmentve.

KELETI J. orvossebészeti műszergyáros Budapest,
1452 (a főtitiztelendő Servita-rend zárdapalotájában)
IV., Koronaherceg-u. 17.

Gyár: **Központi városház.** Alapítva: 1878.

Schwarcz József és Társa Budapest,

Váci-körut 26-ik szám.

Gépraktár, gépszilgyár, műszaki iroda.

Szállít:

CSEPLŐTULAJDONOSOKNAK,
GAZDASÁGOKNAK, URADALMAKNAK,
MŰHELYEKNEK, MEZŐGAZDASÁGI és IPARI GYÁRAKNAK, BÁNYÁKNAK és mindennemű üzem számára:

GÉPEKET, ESZKÖZÖKET, SZERSZÁMOKAT, JAVÍTÁSI KELLEKEKET
SZERELVÉNYT, SAJÁT GYÁRTMÁNYU SZIAKAT, PONYVÁT, TÖMLŐT,
FECSKENDŐT, SZIVATTYUT.
1469.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ. brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők.
Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetően, a kell. felvilágosítás ugyanott készséggel megadatlik. 1351.

Most jelent meg!

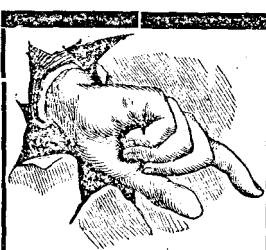
Endródi Sándor Költeményei

1447 1867—1901.

Első népszerű kiadás.

Ára díszkötésben, a szerző arcképével 3 kor.

SINGER és WOLFNER kiadása
Budapest, VI., Andrásy-út 10.

A címre tessék ügyelni!

VALÓ-

di francia különlegességek (óvszerek) csakis F. Bergueran-fils leghíresebb páris gyárostól legelőnyösebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VII. kerület,
Erzsébet-körut 50. sz.

Részletes képes árjegyzék ingyen és bérmentve. 1356

A legjobb uj, egyszer használt

ZSÁK,

vizhatlan PONYVA a legolcsóbban kapható

FISCHER J.
ponyva- és zsákáruházában BUDAPEST,
V., Nádor-u. 31—33.

KÖLCSÖN-PONYVÁK

széna- és szalmaszállítás-hoz a legjutányosabb kölcsöndíj mellett 1451

A legszolidabb klzolgálas.

Jutányosan eladó

Százados

uj marhamérlegek

1500 klgr. hordképességű erős vaskorlással 2½ méter hosszú, 1½ m. széles,

Uj szekér

hidmérlegek

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló súlylyal 4 méter hosszú, 2 méter széles. 1424

Becserélek

ócska marhamázskákat uj hidmérlegekre. — Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ mérleg-
műszerész.

Budapest, VII., Dohány-utca 78.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A m. kir. államvasutak gépgyáranak vezérügynöksége**Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám**

1458

ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű

GŐZCSÉPLŐKÉSZLETEKET, ipari czélokra alkalmas compound lokomobilokat, szesz- és benzin-motorokat,**MILLENIUM** fűkaszáló-, marokrakó- és kéveköto aratógépeket, valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.**„AGRARIA”** magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczei mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacéleketej.

Páncélacél-kormánylemezek.

Magasított acél-eketej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Rövidített levélcim: „Agraria” Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőnycim: „Agraria” Budapest,

Tiszta acélsanyag
s a j á t
hámorainkból.

1457

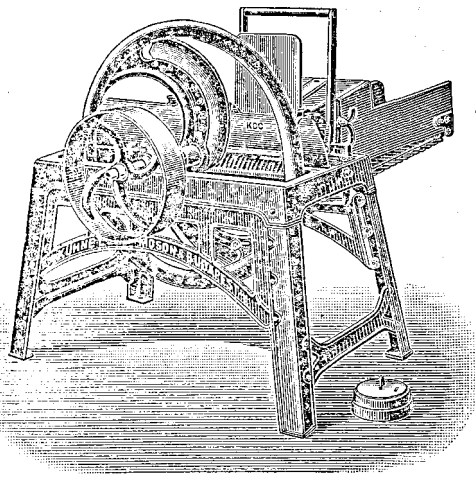
Csak kitémasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

RÁCZ GYÖRGY a telecska magaslatán fekvő kulai jolánföldi szőlőtelepét és kertészetét bérbe vettem, amiről a nagyérdemű közönséget értesítve megjegyzem, hogy főtörekvésem lesz a legszolidabb kiszolgálás

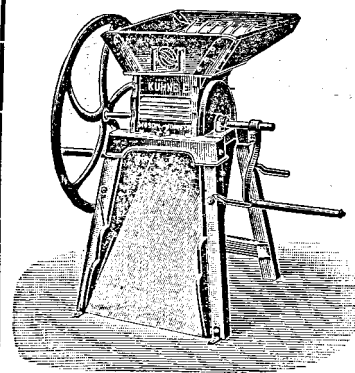
a fajtisztaság megőrzése a jolánföldi szőlőtelep jóhírnevének ápolása Egyben jelzem, hogy a szőlőtelepen kapható: 1. Szokványminőségű gyökeres és sima zöldajtvány. 2. Amerikai és európai gyökeres és sima vessző. 3. Gyümölcs-

kajszin- és barackfák, Gleditsia és minden más felülmuló **Maclura Aurentiaca** élősövény.**MANHOLD KÁLMÁN** nagybérő, Kula, Bácsm, 1456**„TUBULÁR”** tejfőlöző gépek kézi és gőzhajtásra, **Szeeskavágó és Répavágógépek** elismert, gondos kivitelben készülnek**KÜHNE E.** mezőgazdasági gépgyárában **MOSONBAN.**Kiváló munkabírású „**RAPID**” daráló gépek és **TENGERI MORZSOLÓK** kézi és erőműhajtásra.

Burgonyamosó és osztályozó gépek,

TAKARMÁNYFÜLLESZTŐK, TELJES TAKARMÁNYBERENDEZÉSEK, EKÉK, BORONÁK, ROSTÁK, KONKOLYOZÓK,Bevált hirneves „**MOSONI DRILL**” tolokerekes rendszerű sorvetőgépek.Főraktár: **BUDAPEST, VI., Váci-körút 57/a.**

1333

„**Grand Prix**” (a legnagyobb kitüntetés) a párisi világkiállításon.**Alfa Separator R. J.**

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utcza 11.

Tejgazdasági Gépgyár.**Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket! Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!****Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!**

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással készséggel szolgálunk.

Jff. N A S E L O J J Ó kiadásában

BUDAPEST, VIII., MUZEUM-KÖRUT 2. SZÁM.

Megjelentek és kaphatók az alanti kiváló gazdasági munkák:

Hreblay Emil, baromfiak hizlalása . . . 1-50	Monostori Károly, állatgyógyászat 4-
„ „ Tyúktenyésztés 3-	„ „ vásári tanácsadó —60
„ „ Baromfi termékek értékesítése 2-	„ „ sertésenyésztés. 1-60
„ „ Pulykatenyésztés 2-	„ „ könyv az egészséges állatok gondozásáról és a betegek ápolásáról, 5-
„ „ Lúd és kacatenyésztés. 2-	Óváry József, a kanári madár tenyésztése és ápolása 1-
„ „ Gazdasági baromfi 1-	Pathay Géza, okszerű baromfi tenyésztés. 3-
tenyésztésre vonatkozó általános tudnivalók.	
Kohn Dávid, a gabona határidőszület 4-	Rovara Frigyes—Ruffy Pál, gazdasági vezérfonál gazdák használatára 3-
Kövér János, vadász naptár 1905-re 1-60	Rovara Frigyes—Ruffy Pál, segéd-könyv a takarmány elegyek kiszámításához 2-
Lakatos Károly, az erdei szalonka és vadászata 4-	
„ „ a vadászmesterség könyve, félbörkötésben . 16-	

Czégemnél bármely könyv megrendelhető.

Könyvjegyzéket ingyen és bérmentve küldök.

1450. I.

Eladó

(tavaszi szállításra)

Hatezer darab I. oszt. egy éves gyökerező fásojtvány riparia portális alanyon Mézes fehér, Ezerjő, Olasz rizling, Muskát Hamburg, Muskát Othonel fajokból keverten

Ezre 160 (egyszázhatvan) korona árban. — Csomagolásért ezenként 80 fillér számíttatik. Megrendelések esetén a vételár 1/3 da előlegezendő, a többi utánvétetik.

1474 **Száva Károly**
Mező-Szengyel,
u. p. és vasuti állomás M.-Záh.

Szegeden, Budapesten, Kolozsváron **első díjat** nyert Jager törzsbika harmadfél két éves ivadéka **tizennégy darab erdélyi magyar tejelő jelleg eladó.** Ára darabonként 1000—700 korona. **Ugron Zoltán**, vasuti megálló: **Fiátfalva**, posta-távir.: **Székely-Keresztur**. Máv.: Héjjasfalva 35 perc. 1455

Már 25 éve küldöm szét az 1900. évi párisi világkiállításon **Grand Prix**-vel kitüntetett

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Czimem:

VODICKA F.

földbirtokos

Smrztitz, (Hanna)

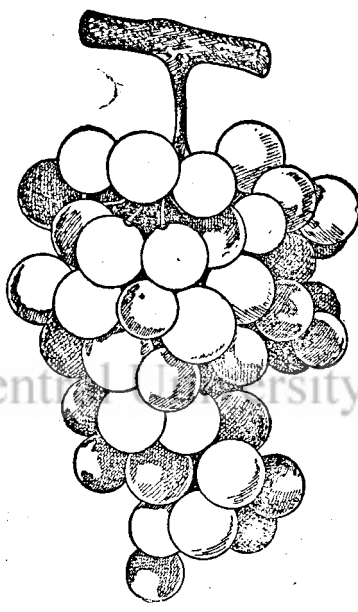
Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

1431

„Milleniumtelep“ Nagyösz.

H E G Y O S C S B A R A K I

H E G Y O S C S B A R A K I

1429

Szép és tartós szőlője csak annak lesz, a ki ingyen kéri Magyarország legnagyobb szőlőiskolájának árjegyzékét, amely szőlőiskola állami segélyvel és állami felügyelet mellett létesült.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.

Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok:	Korm. hozzáj. elemi ágazatban	400.000.— K.
	Alapítók	1.270.000.— „
	élet	200.000.— „
Tartalékok		255.200.02 „
	Összesen:	2.125.200.03 K.
1901. évi fölösleg		90.349.— K
1902. „		59.782.36 „
1903. „		109.331.73 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintér az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagot 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013 **az igazgatóság.**

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT

Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt Korbuly-ház) olcsó jelzalog és váltókölesönöket nyujt és **BETÉTRE 5 SZÁZALÉK KAMATOT AD**

Simay-Hazslinszky-féle

sertésvész elleni gyógyszerrel (1379.)

több helyen kísérlet tétett és annak eredményes alkalmazása a gazdák véleményét mindig nagyobb körben és tekintélyes termelők előtt kétségtelenné tette.

Az állami nagy kísérletezés céljaira, valamint a külföldi megrendelésre készített gyógyszerből, míg a készlet tart **kísérlet céljára való megrendeléseket** közvetít az „ERDELYI GAZDA” kladóhivatala is Kolozsvárt

KONKOLYI ISTVÁN 1327

mérnök

fajtyúk-tenyészdéje

Kropach-vasgyár. (Szepes megye.)

Angol, telivér, elsőrendű fajtyúk-törzseimnek **költőtojásai:** kendermagos plimut, fekete langán, sárga orpington 80 f., májusban 60 fillér, fogolyszínű olasz 40 fill., illetve 30 fill. darabonként. — Rázásmentes, pátens csomagolás 1 kor., postadíj 1 kor. Törött és terméketlen tojások ingyen kicseréltetnek. Csirkék hat hetes korban márcziusi kelésű 4, áprilisi 3-50, májusi 3 kor. darabonként. — Árjegyzék, csapda-fészek, szédszedhető öl, olcsó mesterséges csirke-nevelő, aprócsirke szállító-doboz, sodronyhálóról stb. ingyen. — Kérdézőködésekre válaszbélyeg kéretik.

Páris 1900. világlátlítás: „GRAND PRIX.“

KWIZDA-féle restitutions fluid
cs. és kir. szab. mosóvíz lovak részére.
— Egy üveg K. 2-80. —

40 év óta az udvari istállókban a katonai és polgári nagyobb istállókban használatban, nagyobb megerősítés előtt és után erősítőül, inak merevéde ellen stb. s a trainingnél nagyobb munkára képesíti a lovat.

KWIZDA szabadalma.
Pneumatic. bokavédő szallagléppárnával. Bokavédő szalagok

GUMMIBÓL szürke, fekete, barna és fehér színben és 4 nagyságban állítatik elő és pedig a bal és jobb lábra.

A bokára, a—b-ig mérve, melynek körülete
20—22 cm. megfelel az 1. sz. | 24—27 cm. megfelel a 3. sz.
22—24 cm. „ 2. sz. | 27—30 cm. „ a 4. sz.

A szabad. bokavédők árai:
Szürke színben drbnként | Fekete, barna v. fehészín.
1. sz. K. 5-50. 2. sz. K. 5-90. | 1. sz. K. 5-90 2. sz. K. 6-40.
3. sz. K. 6-40. 4. sz. K. 7-30. | 3. sz. K. 6-80. 4. sz. K. 7-70.

Főraktár: 1291. I.

Kwizda János Ferencz cs. és kir. osztr., magy. kir., román kir., és bolgár fejedelmi udv. szállító kerületi gyógyszerész, Korneuburg. bei WIEN.

Világhírű!

a „**REKORD**“ festészeti műintézet a kiválóan sikerült életnagyságu arczképeiről, melyeket elismert művészek által készített. Számos (kir. közjegyző által hitelesített) elismerőlevél a világ minden tájáról.

Elsőrangú képek árai:
Olaj-, aquarell- és pastellfestésben fénykép után 48—63cm. nagyságban ára **20 korona.**
Legfinomabb kivitelű Blom-, Platin- és krétarajz ára **5 kor.**

Részletes árjegyzék bérmentve.
Egy életnagyságu képet készítünk mindenkinek **teljesen ingyen**, ha részünkre 3 rendelést szerez és azokat egyenkint vagy egyszerre beküldi. (1382.)

„**REKORD**“ festészeti műintézet
BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 46.

Száj- és körömfájás ellen
biztosan s alaposan gyógyító szer a legujabban feltalált, előkelő gazdák s szaktekintélyek által kipróbált s kitűnőnek bizonyult

— dr. BIRÓ-féle —
BOVINOL

mely úgy száj-, mint körömfájásnál biztosítja a gyors és alapos gyógyulást. — A BOVINOL bekenésnél undort nem gerjeszt, az állatok étvágyát nem rontja, a szájüreget nem csipi, de kellemes hűsítő hatásánál fogva az állatok könnyen tűrik. — **Használata:** Pamacsosál a szájüreget naponta 2-szer kell jól bekenni; 1—2 nap múlva, midőn a nyálfolys megszűnik elegendő 1 szer. Körömfájásnál a piszoktól megtisztított körömök között kell bekenni.

× üveg ára **2 korona.** 1376

Főraktár: Wolff-gyógyszertár, Kolozsvár.

Megrendeléseket elfogad az „Erdélyi Gazda“ kiadóhivatala is

GANZ és TÁRSA
vasöntő és gépgyár részvénytársaság

• LEOBESDORF. • BUDAPEST. • RATIBOR. •

Városi üzlet: BUDAPEST, Ferencziek-tere 2.

Ajánlja:

Hengerszékeit (Mechwart szabadalma) darálás-, felbontás-, kiörlés- és simára örléshez, önműködő lisztkeverő gépeit, hámozó-, koptató- és egyéb malomgépeit, mint felvonókat, szitákat, szállítócsigákat-, zsákelvonókat, detacheurök- és egész malomberendezéseket.

Turbinákat, forgó ekéket gőz-, petroleum- és electromos hajtással.

Elektromos világítási és erőátviteli telepeket. Mindennemű kéregöntvényt.

Bánki rendszerű benzín és petroleum motorokat és locomobilokat.

Az 1900-ik párisi kiállításon 6 díjjal és 8 aranyéremmel kitüntetve. 1017

AZ
ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET
VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG
KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyozim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legolcsóbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági-gépek, talajművelő eszközök és szükségletű cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsíradékok, kocsikenőcs, hajtószijak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által olomzárolt legjobb

Háromszéki löhere- és magyar luczerna magvakat,
valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti oberradorfi répmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigali mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-tacint, székely tengerit, hanna árpát, duppai zabot és egy nagyon bőven termő svéd zabkülönlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borjú, sertés, stb.) minőségét és mennyiségét hozzánk sürgősen bejelenteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón tuli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízás érkezett.

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

1010

Gazdasági könyvek mélyen leszállított áron.

Albrecht főherceg bélyei uradalmának leírása 4 frt. helyett csak 1 frt — kr.
Csapó: Sertésenyésztés 1 frt.50 kr. helyett csak „ 75 „
Tagányi: Erdészeti oklevéltár III. kötet csak 1 „ 50 „
Fekete és Illés: Közérsz, Gyakorlati útmutatás erdőbirtokosok használatára csak „ 80 „
Hilgard: Sikés talajok öntözése és alagsóvezése 1 frt. helyett csak „ 50 „
Balassa: Okszerű galambtenyésztés 2 frt. helyett csak . . . 1 „ — „
Galgóczy: A mezőgazda vezérkönyve 2 kiad. kötve „ 60 „
Kodolányi: Mezőgazdasági üzlettan kötve 1 „ — „

Kaphatók:

Bródy F. antiquár-könyvkereskedőnél
BUDAPESTEN, V., Váci-körut 28. szám,
ugyanitt bármely szakbarágó könyvek, valamint könyvtárak legjobb áron vételnek.

1448 T. tisztelettel
Bródy F. a. könyvk.

Fischer és Társa

— Faiskolák —

Nagy-Enyed (Alsó-Fehérmegye.)

Szakszerűen nevelt gyümölcsfáknak tömeges produkálása a legfinomabb és legjobb csemege és kereskedelmi fajokban. Gyümölcsvadonczok, Gleditsiák, Akáczfák, Spárga, Rhabarber

Gömbakác. Szamocza, Ribiszke (vörös szőlő) Egres stb. stb.
Megbízható kiszolgálás. — Olesó árak.
Szakszerű csomagolás. 1352

BÜKKFA-SZÉN

legolcsóbban beszerezhető

— csakis waggonszámra —

Gróf Teleki László Gyula úr
erdélyrészi erdészeténél

Kecsed, u p. Nagy-Iklód.

Megrendeléseket szíveségből átvesz az „Erdélyi Gazda”
kiadóhivatala is. 1423

Karácsonyi és Újévi ajándéknak
legalkalmasabb bevásárlási forrása

STEIN S. és TÁRSA

első erdélyrészi kizárólagos gyermekruha üzlete, kapható újszülöttől 14 évesig Leány és Fiuk részére Kabátok, Ruhák, Kötények, Kalapok, Kapischonok, Harisnyák, Kamáschlik, Gyermek fehérnemű minden nagyságban.

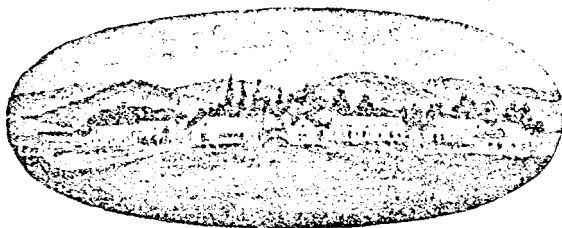
Mérték szerinti fűzők a legujabb formában és kényelmes viseletűt készítenek. Vidéki rendelményt pontosan eszközlők, gyermekruha rendelménynél elegendő a kor megjelölése és pontosan találó árút küldök. Baba kelengye, keresztelő készlet állandóan raktáron a legfinomabb kivitelben. — **Határozott jutányos árak.**

Szíves pártfogást kér

1434

Stein S. és Társa,
Mátyás kir.-tér 2. sz.

1905. január 1-től a tanácsház alatti helyiségben.

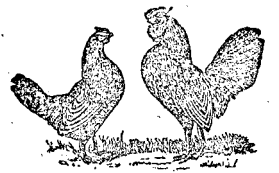
Eladó birtok.

Kisküküllővármegyében az állomástól 5 kilométer távolságban fekvő 480 cat. hold prima rét, szántó, legelő, szőlő és erdőből álló birtok megfelelő udvarházzal, gazdasági épületekkel ellátva eladó, ára 56,000 forint.

Czim a kiadóhivatalban megtudható. 1415

Gróf Teleki László Gyula úr kendi-lónai baromfitenyésztéséből

többször kitüntetett nemes baromfiak adatként el: 1. telivér orpington jércék I-ső osztályu darabonként 7 kor., 2. telivér erdélyi kopasznyakuak, fehér csőr és lábba I-ső osztályu törzse 20 kor., II-od oszt. 14 korona, 1 darab kakas 8 kor., 3. langshan és plymuth tyukok darabonként 4 korona, 4. Orpington és langshan, továbbá Orpington és plymuth keresztezésű kakasok és jércék darabonként 3 koronáért, 5. pekingi ruczák prima minőségben törzse 20 kor., II-od osztályu 14 kor., 6. bronzpulykák törzse 24 kor., 1 drb. kiváló szép kakas 10 kor.

Megrendeléseket elfogad: 1441

az uradalmi intézőség Kendi-Lóna, (Szolnok-Dobokam.)

Szolnok-Dobokamegyében

Magyar-Köblös határán

39 k. hold erdő fája

(bükk és egyéb tűzifák, a tölgyes kivételével)

eladó.

Értekezni lehet a tulajdonossal

Báró Petrichevich Horváth

Kálmánnal

Felső-Zsuk u. p. Apahida.

1444

1903. évi termésü, legfinomabb szénából készített széna-szecska

100 netto kilogrammonként

10 koronáért kapható — csak 100
klgr. felüli vételnél —

Czell Frigyes és Fiai

Téglás-utcai szeszgyárában Kolozsvártt.

Megjegyzés. Tapasztalataink szerint a széna-szecskából, viszonyítva a vágatlan szénához, legfeljebb csak 2/3 rész szükséges és ezáltal legalább 1/3 rész széna megtakaríthatik. Ha a marha vagy ló kezdetben ezen táplálékot szokatlanságból nem is szívesen enné, biztos, hogy 4 nap alatt jobban fogja kedvelni minden vágatlan szénánál. 1438.